
**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ MIASTA WĘGROWA,
Z UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH
NA POTRZEBY OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU
MIASTA WĘGROWA NA LATA 2021-2030**

**MIASTO WĘGRÓW
POWIAT WĘGROWSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	MIASTO WĘGRÓW
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

WĘGRÓW 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziółkowska – Analitik

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Sfera społeczna.....	4
1.1 Demografia	4
1.2 Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3	8
1.3 Kultura, sport i rekreacja	12
1.4 Pomoc społeczna.....	20
1.5 Opieka zdrowotna	22
1.6 Aktywność społeczna.....	23
1.7 Bezpieczeństwo publiczne	26
2. Sfera gospodarcza	29
2.1 Podmioty gospodarcze i lokalny rynek	29
2.2 Rynek pracy.....	34
3. Sfera przestrzenna	35
3.1 Przestrzeń i środowisko	35
3.2 Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna	49
3.3 Mieszkalnictwo.....	50
3.4 Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną.....	52
4. Analiza zdolności inwestycyjnej.....	60
5. Analiza potencjału jakości życia i wyniki badania ankietowego.....	65
6. Analiza SWOT – podsumowanie diagnozy	72
7. Wnioski z diagnozy obrazujące portret miasta	76
8. Analiza potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych miasta.....	78
8.1 Potencjał Węgrowa	78
8.2 Bariery i potrzeby rozwojowe miasta	80
Spis tabel, wykresów i rysunków	84

Wstęp

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Niniejsza diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030. Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Miasta Węgrowa, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i zadań.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostaną uwzględnione w Strategii.

1. Sfera społeczna

W ramach diagnozy sfery społecznej przeanalizowano następujące elementy:

- sytuację demograficzną,
- dostęp do placówek edukacyjnych i opieka nad dziećmi do lat 3 oraz wyniki w nauce dzieci i młodzieży ze szkół,
- dostęp do usług kulturalnych i różnych form sportu i rekreacji,
- dostęp do usług w zakresie pomocy społecznej,
- dostęp do usług zdrowotnych,
- aktywność społeczną,
- poziom bezpieczeństwa.

1.1 Demografia

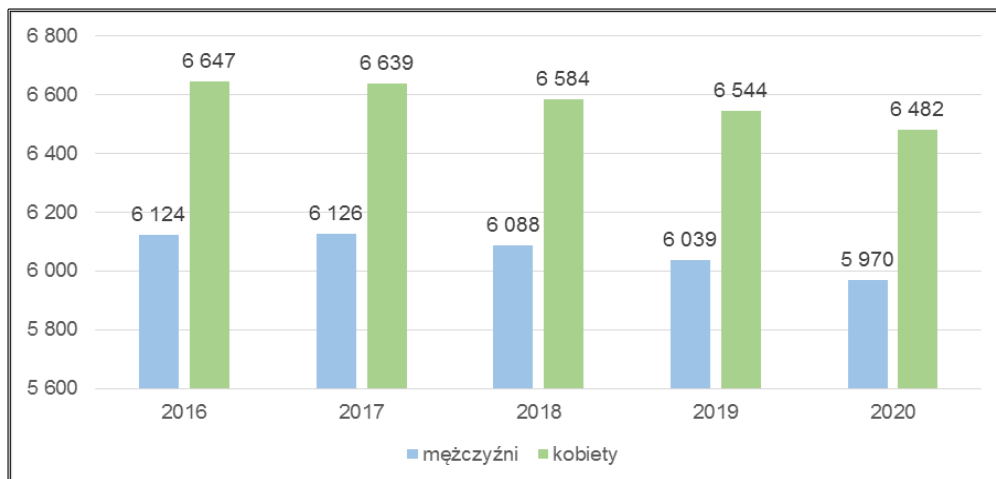
Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 Węgrów zamieszkiwało 12 452 osoby (0,23% ludności województwa mazowieckiego i 19,04% ludności powiatu węgrowskiego), z czego liczba mężczyzn wyniosła 5 970 osób (47,94%), a liczba kobiet 6 482 osób (52,06%). Porównując dane dot. liczby ludności w roku 2020 z rokiem 2016, można zauważyć, że liczba mężczyzn zmniejszyła się o 154 osoby, tj. o 2,51%, natomiast liczba kobiet spadła o 165 osób, tj. o 2,48%.

Tabela 1. Liczba ludności w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	12 771	12 765	12 672	12 583	12 452
Mężczyźni		6 124	6 126	6 088	6 039	5 970
Kobiety		6 647	6 639	6 584	6 544	6 482

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdل.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 1. Liczba ludności w Węgrowie w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.stat.gov.pl/BDL/start>
Gęstość zaludnienia w roku 2020 wyniosła 351 os./km² (spadek o 9 os./km² w stosunku do roku 2016).

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Gęstość zaludnienia	os./km ²	360	359	357	354	351

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.stat.gov.pl/BDL/start>

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2016-2020, odnotowano:

- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 1,93%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 7,07%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 11,05%.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	2 335	2 329	2 306	2 310	2 290
	Mężczyźni		1 142	1 134	1 138	1 144	1 152
	Kobiety		1 193	1 195	1 168	1 166	1 138
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	7 876	7 780	7 631	7 449	7 319
	Mężczyźni		4 192	4 162	4 099	3 994	3 915
	Kobiety		3 684	3 618	3 532	3 455	3 404
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	2 560	2 656	2 735	2 824	2 843
	Mężczyźni		790	830	851	901	903
	Kobiety		1 770	1 826	1 884	1 923	1 940

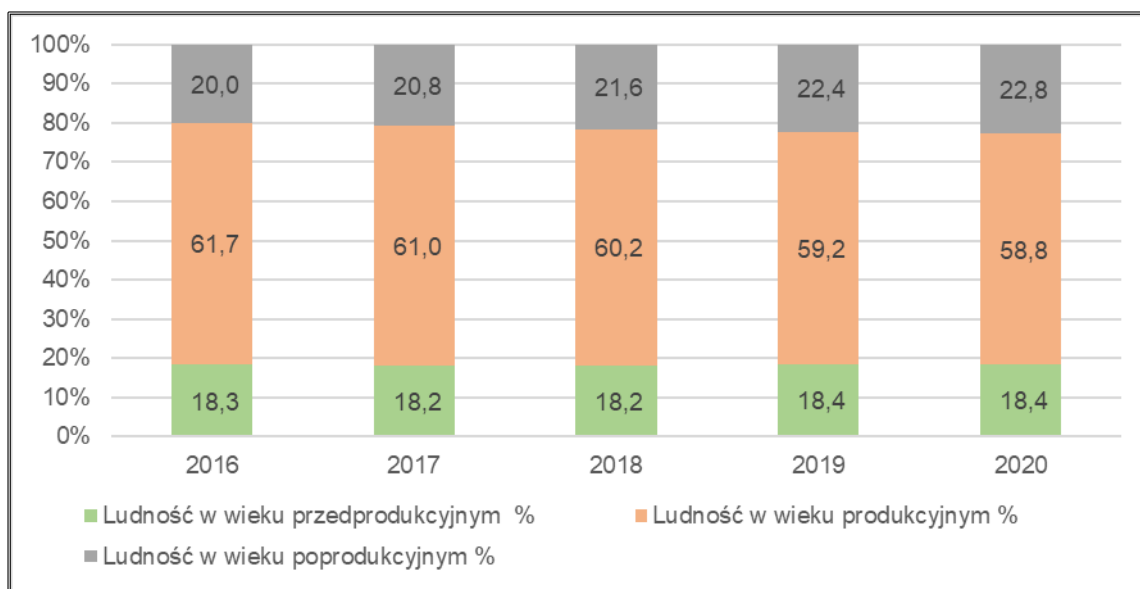
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.stat.gov.pl/BDL/start>

W 2020 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 18,4%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 58,8%,
- udział ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 22,8%.

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie miasta w większości posiada cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych Węgrowa w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

PRZYROST NATURALNY

W roku 2016 oraz 2017 przyrost naturalny na terenie Węgrowa przyjmował wartość dodatnią, natomiast w latach 2018 - 2020 odnotowano ujemny przyrost naturalny. Ujemny przyrost naturalny świadczy o większej liczbie zgonów niż urodzeń żywych. Szczegółowe dane przyrostu naturalnego na terenie miasta przedstawione zostały w tabeli oraz na wykresie poniżej.

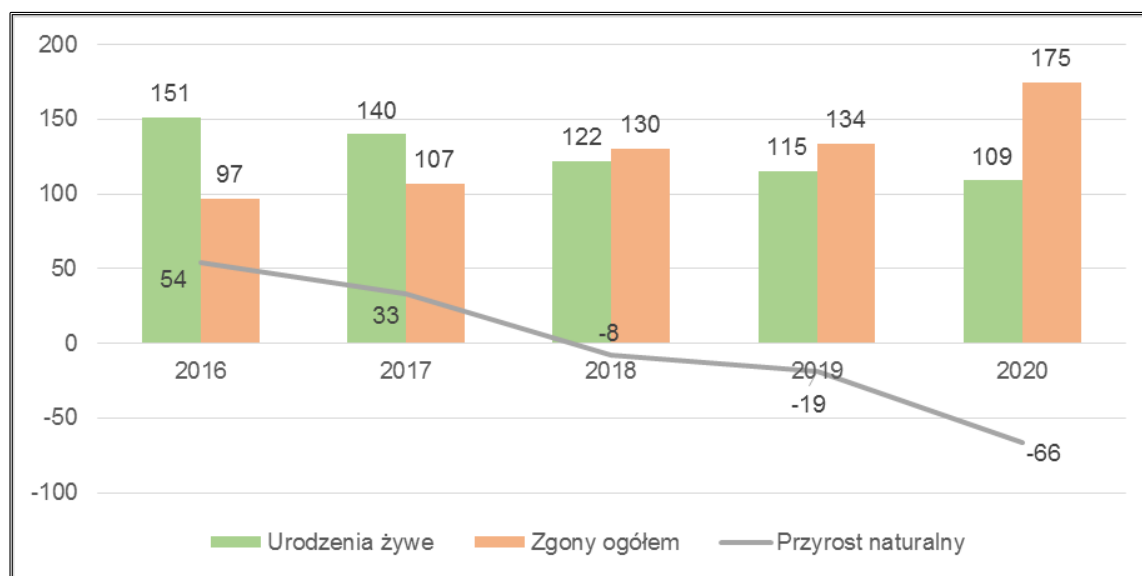
Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	151	140	122	115	109
	Mężczyźni		76	75	66	60	59
	Kobiety		75	65	56	55	50
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	97	107	130	134	175
	Mężczyźni		51	55	78	73	98

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
	Kobiety		46	52	52	61	77
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	54	33	-8	-19	-66
	Mężczyźni		25	20	-12	-13	-39
	Kobiety		29	13	4	-6	-27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 3. Przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

MIGRACJE

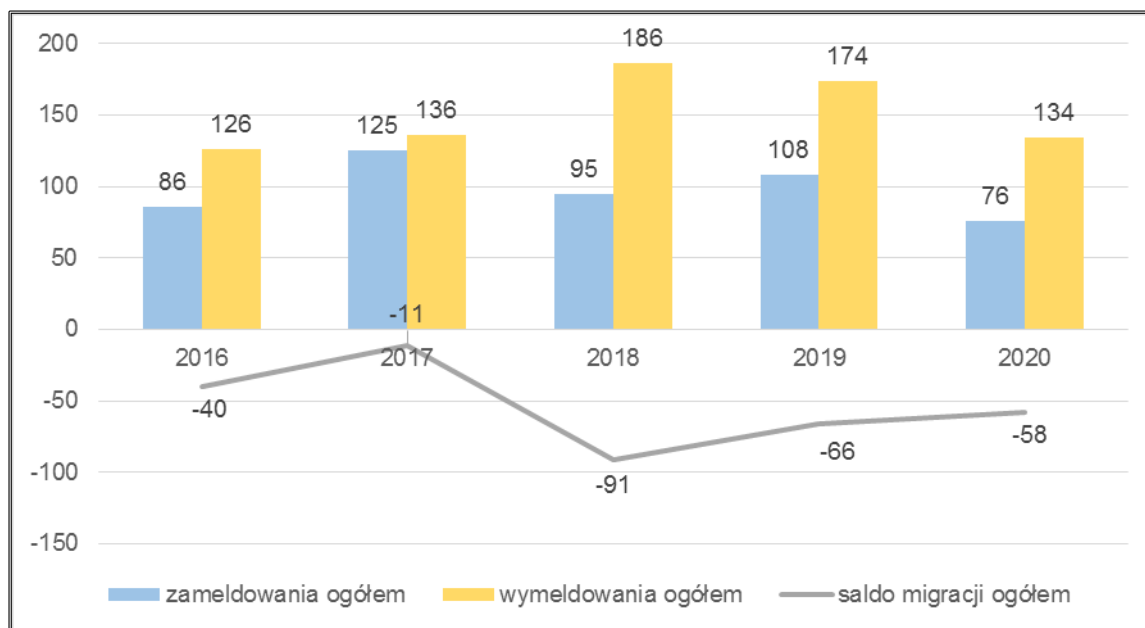
Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru. W latach 2016-2020 zanotowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób wymeldowujących się niż meldujących na obszarze Węgrowa. Szczegóły prezentuje tabela oraz wykres poniżej.

Tabela 5. Saldo migracji w Węgrowie na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	Ogółem	Osoba	86	125	95	108	76
	Mężczyźni		34	49	41	44	34
	Kobiety		52	76	54	64	42
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	126	136	186	174	134
	Mężczyźni		57	57	77	78	65
	Kobiety		69	79	109	96	69
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	-40	-11	-91	-66	-58
	Mężczyźni		-23	-8	-36	-34	-31
	Kobiety		-17	-3	-55	-32	-27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Saldo migracji w Węgrowie w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

1.2 Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

Na terenie miasta edukacja prowadzona jest w przedszkolach, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych. Natomiast opieka nad dziećmi do lat trzech odbywa się w publicznych i niepublicznych żłobkach.

ŻŁOBKI DZIECIĘCE I KLUBY DZIECIĘCE

W Węgrowie funkcjonuje Żłobek Miejski, dla którego organem prowadzącym jest Miasto Węgrów. Zgodnie z danymi zawartymi na portalu informacyjno-usługowym Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (<https://empatia.mpips.gov.pl/>) w żłobku tym są 32 miejsca, z czego wszystkie są zajęte przez dzieci (stan na dzień 18.01.2022 r.).

Na terenie miasta funkcjonują żłobki niepubliczne:

- Niepubliczny Żłobek Tuptuś, wpisany do Rejestru Żłobków (liczba miejsc 25, liczba dzieci zapisanych 25),
- Niepubliczny Żłobek Mały Urwis Katarzyna Puchta, wpisany do Rejestru Żłobków (liczba miejsc 20, liczba dzieci zapisanych 20),
- Niepubliczny Żłobek KOALA w Węgrowie, wpisany do Rejestru Żłobków (liczba miejsc 25, liczba dzieci 25)¹.

¹ Raport o stanie Miasta za 2020 rok. oraz portal informacyjno-usługowy <https://empatia.mpips.gov.pl/>

PRZEDSZKOLA

Nadrzędnym celem wychowania przedszkolnego jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Zadania w tym zakresie były realizowane przez następujące przedszkola publiczne i niepubliczne funkcjonujące w Węgrowie:

1. Przedszkola publiczne, dla których organem prowadzącym jest Miasto Węgrów:
 - Przedszkole Nr 1 im. Czesława Janczarskiego,
 - Przedszkole Nr 2 „Pod Słoneczkiem”,
 - Przedszkole Nr 3 im. Marii Konopnickiej.
2. Przedszkola publiczne, dla których organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski:
 - Przedszkole Specjalne w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Węgrowie,
3. Przedszkola niepubliczne:
 - Katolickie Przedszkole św. Antoniego,
 - Niepubliczne Przedszkole Artystyczne „KOALA”,
 - Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Bajka”².

SZKOŁY PODSTAWOWE

W poniższej tabeli przedstawiono stosunek osób uczących się w szkołach podstawowych do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia w okresie 2016-2020.

Tabela 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie miasta Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Szkoły podstawowe	%	114,60	120,57	121,41	121,22	125,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W analizowanym okresie dla szkół podstawowych współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie powyżej 100%. Skolaryzacja powyżej 100% spowodowana jest tym, że część uczniów z pobliskich miejscowości uczęszcza do szkół zlokalizowanych Węgrowie. Zgodnie z danymi Raportu o stanie Miasta za 2020 r., do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasińskiego w Węgrowie w 2020 r. uczęszczało 404 uczniów zgrupowanych w 20 oddziałach. Natomiast do Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Węgrowie w tym samym roku uczęszczało 856 uczniów zgrupowanych w 41 oddziałach.

Do roku 2019 w Węgrowie funkcjonowało również Gimnazjum im. Jana Dobrogosta Krasińskiego, dla którego organem prowadzącym było Miasto Węgrów. W poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2017-

² Opracowano na podstawie danych zawartych w Raporcie o stanie Miasta 2020 rok oraz na stronie internetowej <https://rspo.gov.pl/>

2019 w Węgrowie na tle średnich wyników osiąganych w powiecie węgrowskim oraz województwie mazowieckim. Analizując niniejsze dane, można zauważyć, że wyniki egzaminów uczniów Gimnazjum im. Jana Dobrogosta Krasińskiego w Węgrowie były zdecydowanie wyższe od średniej dla powiatu węgrowskiego oraz zbliżone do średniej województwa mazowieckiego.

Tabela 7. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w Węgrowie w latach 2017-2019 (zestawy standardowe)

Wyszczególnienie		2017	2018	2019
		Wynik [%]	Wynik [%]	Wynik [%]
Część humanistyczna z zakresu języka polskiego	Miasto Węgrów	68	72	69
	powiat węgrowski	66,2	64	60
	województwo mazowieckie	64,4	70	66
Część humanistyczna z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie	Miasto Węgrów	53	61	62
	powiat węgrowski	53,7	56	56
	województwo mazowieckie	59,9	61	62
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu matematyki	Miasto Węgrów	40	55	46
	powiat węgrowski	40,1	49	39
	województwo mazowieckie	50,9	55	47
Część matematyczno-przyrodnicza z zakresu przedmiotów przyrodniczych	Miasto Węgrów	50	60	54
	powiat węgrowski	47,1	54	47
	województwo mazowieckie	61	59	52
Egzamin z języka angielskiego na poziomie podstawowym	Miasto Węgrów	67	72	69
	powiat węgrowski	58,3	60	58
	województwo mazowieckie	66,6	72	73
Egzamin z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym	Miasto Węgrów	50	59	54
	powiat węgrowski	37,7	42	38
	województwo mazowieckie	48,4	57	58
Egzamin z języka niemieckiego na poziomie podstawowym	Miasto Węgrów	-	72	43
	powiat węgrowski	48,3	75	42
	województwo mazowieckie	57,3	52	50
Egzamin z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym	Miasto Węgrów	-	88	-
	powiat węgrowski	-	88	-
	województwo mazowieckie	49,8	57	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie

W roku 2017 nastąpiła reforma systemu oświaty polegająca na wygaszeniu gimnazjów i powrót w części założeń do systemu sprzed roku 1999. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej, trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku, z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostały zlikwidowane. Egzamin gimnazjalny zastąpiony został pisaniem na zakończenie 8-letniej szkoły podstawowej egzaminem ósmoklasisty.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie Węgrowa w latach 2019 - 2021 z wynikami dla powiatu węgrowskiego i województwa mazowieckiego można zauważyć, że w roku 2019 i w 2021 średnia miasta była wyższa od średniej dla powiatu i nieznacznie niższa od województwa. W 2020 roku uczniowie z Węgrowa uzyskali wyniki porównywalne ze średnią dla powiatu węgrowskiego oraz niższe niż średnia województwa mazowieckiego. Szczegóły zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół w Węgrowie, powiatu węgrowskiego i województwa mazowieckiego w roku 2019, 2020 i 2021

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
2019	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasieńskiego w Węgrowie	63	44	57
	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Węgrowie	68	50	62
	Średni wynik dla Węgrowa	65	47	59
	powiat węgrowski	59	41	46
	województwo mazowieckie	67	50	64
2020	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasieńskiego w Węgrowie	60	44	54
	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Węgrowie	55	38	44
	Średni wynik dla Węgrowa	57,5	41	49
	powiat węgrowski	55	39	42
	województwo mazowieckie	62	51	59
2021	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasieńskiego w Węgrowie	63	56	69
	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Węgrowie	62	41	58
	Średni wynik dla Węgrowa	62	48,5	63,5
	powiat węgrowski	60	41	55
	województwo mazowieckie	64	52	71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie

W roku 2020 zostały przyznane stypendia Burmistrza Miasta Węgrowa. Budżet miasta na ten cel przewidywał kwotę 14 800,00 zł (w 2019 r. - 25 000,00 zł). Stypendia w wysokości od 400,00 zł do 1 000,00 zł zostały przyznane 28 uczniom ze szkół podstawowych w Węgrowie³. W Węgrowie funkcjonuje również Szkoła Podstawowa Specjalna im. Kornela Makuszyńskiego w Węgrowie, dla której organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski.

Szkoły Ponadpodstawowe

Na terenie Węgrowa działają następujące Szkoły Ponadpodstawowe:

- Branżowa Szkoła I Stopnia im. Kornela Makuszyńskiego w Węgrowie (organ prowadzący: Powiat Węgrowski),
- I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Węgrowie (organ prowadzący: Powiat Węgrowski),
- Szkoła Policealna TWP w Węgrowie (organ prowadzący: Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Siedlcach),
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych TWP w Węgrowie (organ prowadzący: Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Siedlcach),
- Niepubliczna Placówka Kształcenia Ustawicznego "Hr Alphabet z siedzibą w Węgrowie" (organ prowadzący: HR Alphabet Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością),
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Węgrowie (organ prowadzący: Powiat Węgrowski),
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Kochanowskiego w Węgrowie (organ prowadzący: Powiat Węgrowski), obejmujący:
 - Technikum w Węgrowie,
 - II Liceum Ogólnokształcące w Węgrowie,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia w Węgrowie,
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Węgrowie,
 - Szkoła Policealna w Węgrowie.

1.3 Kultura, sport i rekreacja

Korzystanie z dóbr i usług prowadzonych przez instytucje zajmujące się kulturą i sportem ma wpływ na jakość życia mieszkańców i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Placówki kultury i sportu znajdujące się na terenie miasta mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych,

³ Raport o stanie Miasta za 2020 rok.

sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Na terenie Miasta Węgrowa zadania z tego zakresu realizują przede wszystkim jednostki organizacyjne (Węgrowski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna) we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

INSTYTUCJE KULTURY

Węgrowski Ośrodek Kultury (WOK) jest samorządową instytucją kultury działającą w oparciu o ustawę z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, aktu o utworzeniu instytucji kultury oraz statutu WOK.

Na podstawie Statutu nadanego uchwałą nr XXXVI/230/2013 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 5 listopada 2013 r. Węgrowski Ośrodek Kultury w Węgrowie prowadzi działalność kulturalną polegającą na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury w szczególności poprzez:

- a) edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę,
- b) gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochronę i udostępnianie dóbr i wartości kultury,
- c) tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, zainteresowania wiedzą i sztuką, warunków dla rozwoju, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- d) tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- e) prowadzenie zespołowych i indywidualnych form aktywności twórczej,
- f) organizowanie imprez kulturalnych, rozrywkowych, rekreacyjnych, festiwali, przedstawień teatralnych, spektakli, koncertów, projekcji filmów, wystaw, spotkań autorskich itp.,
- g) organizowanie konkursów w różnych dziedzinach sztuki,
- h) wspieranie i fachową pomoc dla inicjatyw kulturalnych mieszkańców,
- i) współpracę z instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami pozarządowymi, organizacjami społecznymi, towarzystwami w celu realizacji zadań w zakresie działalności kulturalnej,
- j) koordynowanie działalności na terenie miasta w zakresie organizacji imprez kulturalnych,
- k) współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz organizację imprez kulturalno-rekreacyjnych o charakterze integracyjnym,
- l) podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej oraz współpracę z krajami Unii Europejskiej,
- m) promocję kultury Miasta Węgrowa i lokalnych twórców kultury,
- n) współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i placówkami oświatowo-wychowawczymi,
- o) organizowanie, koordynowanie i wspieranie imprez artystycznych i rozrywkowych,

p) wspieranie i inicjowanie kontaktów mających na celu wymianę doświadczeń między twórcami z Polski i innych krajów⁴.

Zgodnie z Raportem o stanie Miasta za 2020 r. w Węgrowskim Ośrodku Kultury działają następujące sekcje i koła zainteresowań: Ognisko Muzyczne, Formacja Taneczno-Akrobatyczna AVOCADO, Grupy wokalne, Zajęcia rytmiczne i plastyczne dla dzieci (3-6 lat), Zajęcia plastyczne dla młodzieży szkolne, Dziecięcy Zespół Ludowy, Teatr Amatorski w Węgrowie, Teatr Amatorski dla dzieci, Miejska Orkiestra Dęta, Klub Seniora „MIŁA PRZYSTAŃ”, Węgrowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, kurs tańca towarzyskiego dla dorosłych.

Zadaniem powyższych organizacji i stowarzyszeń pozarządowych jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości regionu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni lat 2016-2020 liczba grup artystycznych ulegała zmianom, ostatecznie zmniejszyła się o 61,54%. Liczebność członków grup artystycznych również się zmniejszyła, o 79,89 %. W 2020 roku w porównaniu z rokiem 2016 liczba kół, klubów i sekcji oraz ich członków wzrosła o 3, co stanowi wzrost o 150%.

Tabela 9. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Grupy artystyczne	szt.	13	13	14	16	5
Członkowie grup artystycznych	osoba	353	207	201	222	71
Koła, kluby i sekcje	szt.	2	9	12	12	5
Członkowie kół, klubów i sekcji	osoba	116	259	372	346	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analizując liczbę imprez kulturalnych i uczestników tych imprez na przestrzeni lat 2016-2020 zauważymy ich znaczny spadek w roku 2020. Spowodowany jest on pandemią COVID-19, w okresie, której działalność Węgrowskiego Ośrodka Kultury była znacznie ograniczona. Analizując jednak okres lat 2016-2019 zauważymy ponad czterokrotny wzrost liczby organizowanych imprez oraz ponad pięciokrotny wzrost liczby uczestników tych imprez.

Tabela 10. Imprezy kulturalne w Węgrowie na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba imprez	szt.	41	242	213	199	71
w tym:	seanse filmowe	szt.	0	0	0	2
	wystawy ogółem	szt.	0	1	3	0
	festiwale i przeglądy artystyczne	szt.	4	5	8	5

⁴ Statut Węgrowskiego Ośrodka Kultury w Węgrowie. Załącznik nr 1 do uchwały nr XXXVI/230/2013 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 5 listopada 2013r.

Wyszczególnieni		Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
	koncerty	szt.	11	24	27	48	23
	prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	17	97	78	91	19
	imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	0	5	5	3	1
	konkursy	szt.	6	12	11	5	4
	pokazy teatralne	szt.	3	30	30	19	8
	konferencje	szt.	0	19	14	13	0
	interdyscyplinarne	szt.	0	1	3	3	0
	warsztaty	szt.	0	22	7	10	9
	inne	szt.	0	26	27	2	1
Liczba uczestników imprez		osoba	7 108	36 650	34 535	37 673	36 103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Miejska Biblioteka Publiczna w Węgrowie jest instytucją kulturalną, która realizuje zadania Biblioteki Powiatowej dla bibliotek gminnych powiatu węgrowskiego, pełniąc nadzór merytoryczny nad ich organizacją i funkcjonowaniem.

Zgodnie ze swoim statutem przyjętym uchwałą nr XLI/260/2014 Rady Miejskiej w Węgrowie z dnia 6 marca 2014 r., biblioteka służy zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczeństwa w upowszechnianie wiedzy oraz rozwoju kultury. Miejska Biblioteka Publiczna w Węgrowie organizuje spotkania autorskie, koncerty muzyczne, sesje historyczne i popularno-naukowe, tematyczne zajęcia dla dzieci. Placówka posiada również bogate zbiory regionalne oraz podarowane zbiory m.in. prof. Anny Czapskiej, gen. Jerzego Lipki, Wacława Szczygielskiego. Biblioteka prowadzi również działalność wydawniczą⁵.

Lokal biblioteki jest także siedzibą następujących związków i organizacji: Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (ŚZŻAK), Polskiego Związku Niewidomych oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Węgrowskiej. Od czerwca 2020 w Domu Gdańskim mieści się także Punkt Informacji Turystycznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego księgozbiór biblioteki, na przestrzeni lat 2016-2020, zmniejszył się o 0,67%. Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie o stanie Miasta 2020 rok, w wyniku prowadzonych w 2020 roku prac merytorycznych, dokonano selekcji zbiorów bibliotecznych: zbiorów specjalnych, księgozbioru naukowego, książek zbędnych oraz książek zaczytanych. Łącznie zubytkowano 8 000 jednostek, w tym 5 000 woluminów. Obecny stan księgozbioru wynosi 70 323 woluminy. Liczba czytelników w latach

⁵ Na podstawie danych ze strony internetowej <http://bibliotekamiejska.wegrow.pl/>.

2016-2020 spadła o 13,87%, a liczba wypożyczonych przez nich na zewnątrz woluminów zmniejszyła się o 31,44%.

Tabela 11. Księgozbiór biblioteki, liczba czytelników i wypożyczeń księgozbioru w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020 ⁶
Księgozbiór	wol.	70 798	72 218	73 381	73 995	70 323
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	1 622	1 497	1 495	1 650	1 397
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	22 213	21 534	20 527	19 907	15 230

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ważną funkcję kulturalną na terenie miasta pełnią również **placówki oświatowe**, które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz animatorem życia kulturalnego. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe.

Zmodernizowane obiekty kulturalno-oświatowe wpływają na integrację lokalnej społeczności oraz promocję wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki działaniom obejmującym remonty szkół, ośrodka kultury i biblioteki, stwarzane są atrakcyjne warunki do zbiorowych spotkań, zabawy oraz pracy. Obiekty te dają również możliwość tworzenia kół i grup zainteresowań zrzeszających różne grupy wiekowe ludności lokalnej. Ponadto odnowione budynki w powiązaniu z walorami przyrodniczymi miasta zwiększają atrakcyjność Węgrowa pod względem rekreacyjno-turystycznym.

SPORT

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze Węgrowa m.in. zarejestrowane kluby i stowarzyszenia skupiające uczniów, trenerów, działaczy, nauczycieli i rodziców.

Popularyzacja odbywa się poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach sportowych oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Na terenie miasta funkcjonuje wiele obiektów sportowo – rekreacyjnych. Część bazy sportowej będąca własnością Powiatu Węgrowskiego, znajduje się w strukturach powiatowych jednostek oświatowych. Kolejna część bazy sportowej jest własnością Miasta Węgrowa. Bezpośrednio zarządzanym przez Miasto obiektem sportowym jest kompleks boisk ORLIK

⁶ W 2020 z powodu pandemii COVID-19 działalność biblioteki była znacznie ograniczona

przy ul. Powstańców w Węgrowie oraz Stadion Miejski, który od lutego 2013 roku administrowany jest przez MKS „CZARNI” Węgrów. Obecnie płyta stadionowego boiska piłkarskiego, jest udostępniana głównie na rozgrywki ligowe sekcji piłki nożnej klubu MKS „CZARNI” Węgrów. Natomiast Komenda Państwowej Straży Pożarnej korzysta z usytuowanej na terenie stadionu wieży ćwiczeń oraz bieżni. Ponadto część miejskiej bazy sportowej znajduje się w strukturach miejskich jednostek oświatowych. Jest to kompleks boisk „ORLIK” (boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne wraz z budynkiem sanitarno –szatniowym), sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 1 oraz zespół boisk i hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 2, która w 2018 roku przeszła kompleksową modernizację. Jedynym obiektem poza strukturami samorządowymi jest boisko wielofunkcyjne przy parafii Wniebowzięcia NMP w Węgrowie⁷.

TURYSTYKA, ZABYTKI I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Na poziom atrakcyjności turystycznej wpływa wiele czynników, które możemy podzielić na walory przyrodnicze i antropogeniczne. Walory przyrodnicze to m.in.: wszelkiego rodzaju wody powierzchniowe takie jak jeziora i rzeki, ukształtowanie powierzchni czy różne kompleksy roślinne. Czynnikami antropogenicznymi są głównie walory związane z architekturą tj. obiekty historyczne i kultury, skanseny oraz zabytki. Znaczącą rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna, czyli bazy noclegowe, gastronomiczne i komunikacyjne, jak i uzupełniająca (tereny wypoczynkowe i rekreacyjne, szlaki turystyczne oraz obiekty sportowe).

Węgrów zlokalizowany jest w obszarze Zielonych Płuc Polski oraz Otulinie Nadbużańskiego Parku Narodowego. Okolice miasta charakteryzują się licznymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi, zwiększającymi atrakcyjność rekreacyjno – turystyczną Węgrowa.

Na zachód tuż przy granicy administracyjnej Węgrowa, w gminie Liw, zlokalizowany jest Zalew Węgrowski, który stanowi miejsce rekreacyjno-turystyczne dla mieszkańców Węgrowa i okolic. Nad zalewem znajduje się szereg atrakcji rekreacyjnych usytuowanych wzdłuż zalewu, takich jak m. in. ścieżki rowerowe, place zabaw i boiska sportowe oraz w okresie wakacyjnym strzeżone kąpielisko ze strefą do pływania.

Przez Węgrów i okoliczne tereny wiodą następujące szlaki turystyczne:

- Wielki Gościniec Litewski,
- Szlak Książąt Mazowieckich oraz wchodzący w jego skład Szlak Księżnej Anny prowadzący przez Węgrów,
- Szlak Doliny Liwca,

⁷ Opracowano na podstawie danych zawartych w Raporcie o stanie Miasta 2020 r.

- Szlak rowerowy – śladami dworów i pałaców,
- Szlak rowerowy Natura, obejmujący Zalew nad Liwcem oraz Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie,
- Szlak wielokulturowy;
- Szlak Mistrza Jana Twardowskiego,
- Szlak pieszy „Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej”.

Węgrów wyróżnia bogatą historią, cennymi zabytkami, tradycjami kulturowym. Duże znaczenie w kształtowaniu oblicza zabytkowego miasta, miał mecenat znamienitych rodów, m.in.: Kisków, Radziwiłłów, Krasińskich, Ossolińskich. Działali tutaj wielcy architekci, jak: Tylman z Gameren, Karol Ceroni, Jan Reisner. Swoje dzieła pozostawili znakomici artyści, m.in: Michał Anioł Palloni, Szymon Żędzian, Andrzej Schluter, Andrzej Mackensen Młodszy, Jan Gotfryd Schlaubitz, Michał Wittwerk, Franciszek Smuglewicz, Szymon Czechowicz, Jan Niezabitowski. Dzięki temu zabytki Węgrowsa posiadają rangę krajową, a nawet europejską, jak np. fresk "Kościół Triumfujący" na kopule kościoła poreformackiego, jedyne zachowane malowidło kopułowe Michała Anioła Palloniego.⁸

Zgodnie z Programem opieki nad zabytkami Miasta Węgrowsa na lata 2019-2022 na terenie Węgrowsa usytuowane są następujące zabytki nieruchome ruchome:

1. Zabytki nieruchome:

- "Dom Gdański", ul. Rynek Mariacki 11,
- Bazylika Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ul. Rynek Mariacki,
- Dwie dzwonnice w zespole bazyliki Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ul. Rynek Mariacki
- Brama w zespole bazyliki Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ul. Rynek Mariacki,
- Ogrodzenie z bramką w zespole bazyliki Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ul. Rynek Mariacki,
- Kościół parafialny, ewangelicko - augsburski pw. Św. Trójcy, ul. Narutowicza 20,
- Plebania w zespole kościoła paraf. ewangelicko - augsburskiego Św. Trójcy, ul. Narutowicza 20,
- Kościół św. Antoniego z Padwy i św. Piotra z Alkantary w zespole klasztorным reformatorów, ul. Kościuszki 27/29,
- Klasztor w zespole klasztorным reformatorów, ul. Kościuszki 27,
- Ogrodzenie z bramami w zespole klasztorным reformatorów, ul. Kościuszki 27,
- Klasztor i kolegium Księża Komunistów, ul. Kościelna 2,

⁸ Program opieki nad zabytkami Miasta Węgrowsa na lata 2019-2022

- Zajazd, ul. Rynek Mariacki 14,
- Kaplica na cmentarzu ewangelicko - augsburskim, ul. Ewangelicka,
- Plebania w zespole bazyliki Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ul. Strażacka 3,
- „Dom Lipki”, ul. Gdańska 2,
- Budynki tkalni i browaru, ul. Kowalska 5,
- Mogiła powstańców styczniowych poległych w bitwie pod Węgrowem wraz z pomnikiem.

2. Zabytki ruchome:

- Sześć nagrobków, Cmentarz parafialny przy ul. Kościuszki, XIX/IX w.,
- Trzydzieści sześć obiektów z wyposażenia w Kościele pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy, ul. Kościuszki 27, XVIII - XIX w.,
- Chrzcielnica w Kościele ewangelicko - augsburskim, ul. Narutowicza, XIX w.,
- Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena XVIII/XIX w., Ul. Kościuszki 107,
- Organy w Kościele ewangelicko - augsburskim, ul. Narutowicza, pocz. XIX w.,
- Trzy nagrobki, Cmentarz ewangelicko - augsburski, ul. Ewangelicka, XVII/XVIII w.,
- Obraz "Chrystus modlący się w ogrodzie Getsemane" w Kościele ewangelicko - augsburskim, ul. Narutowicza, pocz. XIX w.,
- Dwa nagrobki, Cmentarz parafialny przy ul. Kościuszki, XIX w.,
- Osiemnaście nagrobków, Cmentarz parafialny przy ul. Kościuszki, XIX/XX w.,
- Dziewięć fresków, Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, ul. Rynek Mariacki pocz. XVIII w.,
- Siedem nagrobków, Cmentarz ewangelicko - augsburski, ul. Ewangelicka XIX w.,
- Sarkofag Jana Dobrogosta Krasińskiego, Kościół pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy, ul. Kościuszki 27 pocz. XVIII w.,
- Cztery obrazy z ołtarzy bocznych w Kościele pw. św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy, ul. Kościuszki 27, XVIII w.

W Węgrowie działa Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – oddział w Węgrowie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Węgrowskiej oraz Centrum Informacji i Promocji Turystycznej, które udziela kompleksowej informacji turystycznej o mieście i jego okolicach.

1.4 Pomoc społeczna

Ustawowe zadania pomocy społecznej w Węgrowie wypełnia **Centrum Pomocy Społecznej** zlokalizowane przy ul. Gdańskiej 69 w Węgrowie. Centrum jest samodzielną jednostką organizacyjną Miasta Węgrów oraz jego jednostką budżetową nieposiadającą osobowości prawnej, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej.

Mieszkańcy Węgrowa mogą korzystać ze wsparcia w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. Istotną funkcję sprawują pracownicy socjalni, którzy podejmując współpracę z rodziną, diagnozują ich sytuację oraz określają plan pomocy. Pracą socjalną w szczególności objęte są osoby i rodziny, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a szczególnie rodziny niepełne, wielodzietne rodziny niezaradne życiowo. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polityka społeczna na terenie Węgrowa opiera się również na aktywizowaniu lokalnego społeczeństwa. W mieście od wielu lat tworzy się atrakcyjne warunki dopasowane do zapotrzebowania poszczególnych grup mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sprzyjające ich rozwojowi indywidualnemu. W tym zakresie organizacje społeczne i stowarzyszenia sukcesywnie uzupełniają swoje oferty, nawiązując do zgłaszanych potrzeb mieszkańców, w obszarach niezapewnionych w pełni przez zinstytucjonalizowany system usług społecznych. Warunki współpracy tworzone przez Miasto Węgrów wpływają na rozwój działalności m.in. Dziennego Domu Senior+, Węgrowskiego Ośrodka Kultury oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej, które sprzyjają aktywizacji społecznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie Węgrowa zmniejszyła się o 48%.

Tabela 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	873	729	586	536	454

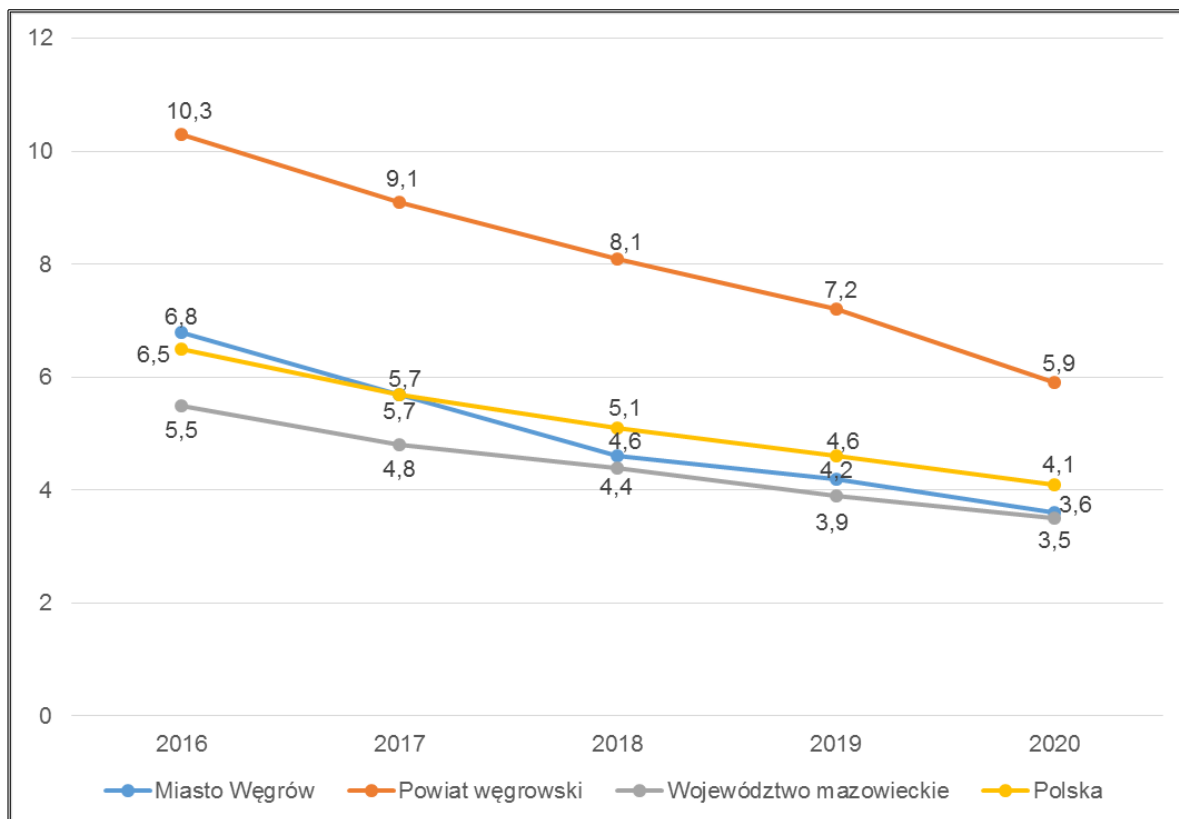
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Węgrowie na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 3 p. proc. W porównaniu do wartości dla powiatu węgrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju zauważyć można, że wskaźnik dla miasta w analizowanym okresie notuje wysoki spadek.

Tabela 13. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Miasto Węgrów	%	6,8	5,7	4,6	4,2	3,6
Powiat węgrowski		10,3	9,1	8,1	7,2	5,9
Województwo mazowieckie		5,5	4,8	4,4	3,9	3,5
Polska		6,5	5,7	5,1	4,6	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 5. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Zgodnie z danymi zawartymi w Raporcie o stanie Miasta 2020 r. w 2020 roku Centrum Pomocy Społecznej objęło pomocą 470 osób z 234 rodzin, co stanowiło 3,8% wszystkich mieszkańców Miasta. W roku oceny, w stosunku do 2019 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 124 osoby. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 46 rodzin. W roku 2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej długotrwale wyniosła 106, są to rodziny korzystające z pomocy od 3 lat i dłużej. Reasumując nastąpił, więc nieznaczny spadek rodzin długotrwale korzystających z pomocy w stosunku do roku 2019, co jest pozytywną tendencją.

Głównymi powodami udzielania pomocy były: długotrwała lub ciężka choroba (151 rodzin), niepełnosprawność (121 rodzin), bezrobocie (103 rodziny), ubóstwo (122 rodzin), alkoholizm (28 rodzin)⁹.

W 2020 roku rozpatrzono 651 wniosków o pomoc, przeprowadzono 706 wywiadów, wydano 903 decyzje w sprawie świadczeń z pomocy społecznej. Z pomocy w formie zasiłku stałego skorzystały 62 osoby, zasiłku okresowego 30 osób, zasiłku celowego 172 osoby, posiłków 119 osób, usług opiekuńczych 34 osoby, specjalistycznych usług opiekuńczych 15 osób z 12 rodzin, usług asystenta osoby niepełnosprawnej 7 osób, usług opiekuńczych w formie teleopieki 30 osób, pobytu w domu pomocy społecznej 12 osób. Z usług Dziennego Domu Senior+ w 2020 roku skorzystało 16 osób. Ponadto ze świadczeń w formie pracy socjalnej skorzystały w 2020 roku 57 osób, w tym 3 osoby wyłącznie w formie pracy socjalnej¹⁰.

Na terenie miasta funkcjonuje również Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych znajdujący się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Miasto Węgrów już od 2003 roku współfinansuje również działalność Poradni Uzależnień przy SP ZOZ w Węgrowie, która świadczy usługi polegające m.in. na pomocy diagnostycznej, terapeutycznej i prawnej.

1.5 Opieka zdrowotna

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Zgodnie z danymi GUS, podstawową opiekę medyczną na terenie miasta zapewnia 6 przychodni, w tym jedna podlega samorządowi terytorialnemu, tj. Powiatowi Węgrowskiemu.

Liczba porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na przestrzeni lat 2016-2020 spadła o 18 974 porad tj. o 12,98%, natomiast liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej w tym okresie zmniejszyła się o 7 420 porad tj. o 8,93%. Liczba działających na terenie miasta w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 pozostała na stałym poziomie wynoszącym 7 aptek.

Ponadto na terenie Węgrowa swoje usługi świadczą również gabinety stomatologiczne.

⁹ Raport o stanie Miasta za 2020 r.

¹⁰ Raport o stanie Miasta za 2020 r.

Tabela 14. Opieka zdrowotna w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie ogółem	-	146 220	160 397	152 315	146 141	127 246
Podstawowa opieka zdrowotna – porady	-	83 129	98 065	90 902	86 755	75 709
Przychodnie ogółem, w tym:	ob.	5	5	5	5	6
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	ob.	1	1	1	1	1
Apteki ogólnodostępne	ob.	7	7	7	6	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

1.6 Aktywność społeczna

Na aktywność społeczną wpływa przede wszystkim kapitał społeczny, czyli zestaw nieformalnych wartości i norm etycznych wspólnych dla członków określonej grupy i umożliwiających im skuteczne współdziałanie.

O ile jakość rządzenia jest bezpośrednio powiązana z obowiązującymi przepisami prawa, tak jakość kapitału społecznego wynika z uwarunkowań lokalnych i powinna opierać się na budowaniu zaufania do instytucji publicznych, które funkcjonują na rzecz miejscowej społeczności.

Na kapitał społeczny składają się m.in. wiedza, normy etyczne i kulturowe, empatia, ale również zaangażowanie społeczne. O ile poziom wiedzy jest trudny do zmierzenia, poza analizą wyników w nauce uczniów, o tyle normy etyczne i kulturowe oraz poziom zaangażowania mieszkańców da się zaobserwować.

FREKWENCJA WYBORCZA

Analizując frekwencję w wyborach na terenie Węgrowa, zauważyć można wzrastającą świadomość i aktywność społeczną mieszkańców, którzy coraz liczniej w nich uczestniczą. W wyborach prezydenckich w latach 2015 i 2020 różnica ta wyniosła 13,29 p. proc. w pierwszej turze wyborów oraz 9,55 p. proc. w drugiej turze wyborów. W wyborach parlamentarnych do Sejmu w 2019 roku udział wzięło o 42,64 p. proc. więcej mieszkańców miasta niż w roku 2015. Natomiast frekwencja w wyborach samorządowych w roku 2018 w porównaniu z rokiem 2014 wzrosła o 7,45 p. proc. w przypadku wyborów Burmistrza Miasta Węgrowa oraz o 7,47 p. proc. w przypadku wyborów Rady Miasta Węgrowa. Wysoką frekwencją cieszyły się wybory prezydenckie w 2020 roku, a najmniejszą, w dalszym ciągu mimo zanotowanego wzrostu frekwencji o 23 p. proc. między wyborami w 2014 i 2018 roku, wybory do Parlamentu Europejskiego.

Tabela 15. Frekwencja wyborcza na terenie Węgrowa w latach 2014-2020

Wybory	Lata	
Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	2015	2020
I tura	53,54%	66,83%
II tura	59,38%	68,93%
Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	2015	2019
Sejm	20,02%	62,66%
Senat	54,61%	62,66%
Wybory do Parlamentu Europejskiego	2014	2019
Frekwencja ogółem	24,12%	47,12%
Wybory samorządowe	2014	2018
Sejmik województwa	49,35%	60,87%
Rada powiatu	49,28%	57,83%
Burmistrza Miasta	49,06%	56,51%
Rada Miasta	49,05%	56,52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, <https://pkw.gov.pl/>

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Co roku na terenie miasta uchwalany jest Program współpracy Miasta Węgrowa z organizacjami pozarządowymi. Obecnie funkcjonującym jest „Roczny Program Współpracy Miasta Węgrowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2021 rok”.

Celem głównym programu jest efektywne wykorzystanie istniejącej społecznej aktywności oraz pobudzenie nowych inicjatyw zaspokajających zbiorowe potrzeby mieszkańców Miasta Węgrowa.

Cele szczegółowe programu to:

- poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb mieszkańców Miasta Węgrowa,
- racjonalne wykorzystywanie publicznych środków finansowych,
- otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych,
- integracja organizacji i innych podmiotów działających na rzecz Miasta Węgrowa i jej mieszkańców,
- wzmacnianie potencjału organizacji i innych podmiotów oraz rozwój wolontariatu,
- odciążenie sektora publicznego w realizacji niektórych zadań¹¹.

¹¹ Roczny Program Współpracy Miasta Węgrowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2021 rok

Współpraca Miasta Węgrowa z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy i pozafinansowy. Współpraca realizowana jest przy poszanowaniu zasad: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Jako priorytetowe dla Miasta Węgrowa w roku 2021 zostały określone następujące sfery zadań publicznych:

- sfera przeciwdziałania patologiom społecznym i uzależnieniom,
- sfera kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- sfera nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- sfera kultury fizycznej, sportu, turystyki i rekreacji,
- inne sfery współpracy.

Zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym, w mieście Węgrów swoją siedzibę posiada 47 organizacji pozarządowych (stowarzyszeń), które współorganizują życie społeczne zarówno w mieście, jak i w okolicznych miejscowościach, w których są zlokalizowane.

PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE W WĘGROWIE

Spółdzielnia Socjalna „Węgrowianka” została założona przez Miasto Węgrów i Powiat Węgrowski w listopadzie 2013 roku w Węgrowie.

Celem statutowym Spółdzielni jest:

- przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa oraz umożliwienie osobom pozostałym bez pracy i niepełnosprawnym aktywizacji zawodowej,
- prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej, docelowo w formie szkoleń, kursów, warsztatów, jak prowadzenie działalności gospodarczej,
- realizacja doniosłych społecznie celów, takich jak tworzenie więzi międzyludzkich oraz reintegracja społeczna. Spółdzielnia podejmuje działania mające za przedmiot odbudowanie i podtrzymanie u członków spółdzielni będących osobami fizycznymi ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.

Spółdzielnia zatrudnia osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W 2016 roku została ona nagrodzona laurem „Mazowieckiej Marki Ekonomii Społecznej 2016”¹².

¹² Dane Urzędu Miejskiego w Węgrowie

1.7 Bezpieczeństwo publiczne

W Węgrowie zlokalizowane są następujące podmioty i instytucje zapewniające bezpieczeństwo publiczne:

- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Węgrowie (OSP),
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie (KPPSP),
- Straż Miejska w Węgrowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie (KPP),
- Dzielnicy Komendy Powiatowej Policji w Węgrowie.

Powyższe podmioty i instytucje chronią życie, zdrowie i mienie obywateli oraz zapewniają szeroko rozumiany porządek społeczny zapewniający prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa.

W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, placówek opieki zdrowotnej, a także przedstawicieli jednostek samorządowych.

STRAŻ POŻARNA

Ochronę przeciwpożarową na terenie Węgrowa zapewnia przede wszystkim jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie. Ich dodatkowym celem jest również ochrona ludności, zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej i dóbr kultury oraz ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w sytuacjach kryzysowych, a także pomoc przy wypadkach drogowych.

Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie o stanie Miasta za 2020 rok, Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Węgrowie liczy 59 członków, w tym 25 członków uprawnionych do działań ratowniczych. W 2020 roku Ochotnicza Straż Pożarna brała udział w 54 działaniach ratowniczych.

Strażacy z jednostki OSP oraz PSP w Węgrowie stale podnoszą swoje kwalifikacje, uczestnicząc w licznych szkoleniach, kursach i ćwiczeniach, celem doskonalenia swojego działania w nagłych wypadkach.

Wyposażenie jednostki OSP jest sukcesywnie uzupełniane i konserwowane. Na bieżąco są również przeprowadzane przeglądy i badania okresowe samochodów ratowniczo-gaśniczych, motopomp oraz pozostałego sprzętu.

STRAŻ MIEJSKA

W Węgrowie funkcjonuje Straż Miejska oraz monitoring miejski. Zgodnie z danymi zawartymi w Raporcie o stanie Miasta w 2020 r. na terenie miasta służbę pełniło 2 strażników miejskich. Straż Miejska w ramach służby przyjęła 139 zgłoszeń interwencyjnych dotyczących przede wszystkim bezpańskich psów i kotów, zwierząt bez nadzoru, padłych zwierząt, a także awarii urządzeń telekomunikacyjnych, drogowych i innych, spalania odpadów oraz złego parkowania pojazdów. W ramach swoich zadań, Straż Miejska w Węgrowie szczególną uwagę przywiązywała do bezpieczeństwa i porządku publicznego, współdziałając w tym zakresie z lokalnymi instytucjami i organizacjami.

Straż Miejska w 2020 roku za wszystkie dokonane wykroczenia ukarała 8 osób mandatami karnymi oraz zastosowała 6 pouczeń (wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, przeciwko urządzeniom użyteczności publicznej oraz ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

POLICJA

W Węgrowie zlokalizowana jest Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie. Na obszarze miasta swoje zadania wykonuje również 3 dzielnicowych KPP w Węgrowie w 3 rejonach miejskich. Każdy z dzielnicowych ma przydzielony jeden rejon na terenie miasta.

Dzielnicowy to policjant utrzymujący kontakt ze społecznościami lokalnymi swoich rejonów. Odpowiada na zgłoszenia mieszkańców, którzy dostrzegli zjawiska mające negatywny wpływ na stan ich bezpieczeństwa.

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

W Węgrowie funkcjonuje Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele powiatowych służb, inspekcji i straży, naczelnicy wydziałów Urzędu Miasta, komendant Straży Miejskiej, dyrektorzy Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji (PWiK) i Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (PGK), kierownik Centrum Pomocy Społecznej (CPS) oraz prezes Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). Szef Zespołu, którym jest Burmistrz Miasta Węgrowa, stosownie do zaistniałych zdarzeń może doraźnie włączyć w skład Zespołu inne potrzebne osoby, np. ekspertów, specjalistów, itp. Zespół jest organem pomocniczym Burmistrza właściwym w sprawach inicjowania i koordynowania działań w zakresie zarządzania kryzysowego.

Jednym z podstawowych dokumentów Burmistrza Miasta Węgrowa oraz Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego lub mogącego spowodować sytuację kryzysową o skali wymagającej koordynacji prowadzonych działań

ratowniczo-zapobiegawczych jest Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Węgrowa. Celem opracowania Planu jest zapewnienie, skoordynowanego i efektywnego reagowania na zdarzenia kryzysowe, a także określenie funkcji poszczególnych organów zapewniających właściwe prowadzenie działań głównie w zakresie odpowiedzialności dotyczącej kierowania i nadzoru, informowania, ostrzegania i alarmowania ludności, łączności, ratownictwa, ewakuacji, pomocy społecznej, pomocy medycznej i porządku publicznego.

Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Węgrowa został uzgodniony z kierownikami powiatowych straży, służb i inspekcji, kierownikami służb miejskich (PWiK, PGK, CPS, OSP i Strażą Miejską) oraz zatwierdzony przez Starostę Węgrowskiego. Dodatkowym dokumentem, stanowiącym załącznik funkcjonalny do Planu Zarządzania Kryzysowego, są opracowane, zgodnie z wytycznymi „Moduły zadaniowe” dla:

- stopni alarmowych ALFA, BRAVO, CHARLIE i DELTA (stopnie dotyczą minimalizowania skutków ataków terrorystycznych lub sabotażowych w różnych fazach ich występowania),
- stopni alarmowych CRP, ALFA CRP, BRAVO CRP, CHARLIE CRP i DELTA CRP. (stopnie alarmowe CRP dotyczą minimalizowania skutków ataków terrorystycznych lub sabotażowych w cyberprzestrzeni w różnych fazach ich występowania).

„Moduły” określają warunki operacyjne realizacji zadania, przedsięwzięcia do wykonania w ramach danego stopnia alarmowego, tryb uruchamiania zasobów, organizacja kierowania, szczegółowe przedsięwzięcia reagowania dla osób odpowiedzialnych i wykonawców oraz podstawy prawne działań¹³.

OBRONA CYWILNA

Obrona cywilna to system o sprecyzowanych zadaniach, strukturach i formach działania, mających na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

W mieście obowiązuje Plan Obrony Cywilnej Miasta Węgrowa, który zawiera między innymi:

1. Wnioski z oceny zagrożenia czasu pokoju oraz charakterystykę zagrożeń na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny;
2. Zestawienie zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne na administrowanym terenie;
3. Szczegółowe procedury działania w zakresie ochrony ludności, urządzeń użyteczności publicznej, udziału w działaniach ratowniczych, itp.;
4. Załączniki funkcjonalne, m.in.:

¹³ Opracowano z wykorzystaniem informacji i zapisów zawartych w Raporcie o stanie Miasta 2020 r.

- monitorowanie zagrożeń, ostrzeganie i alarmowanie, w tym informowanie ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania,
- kierowanie i łączność,
- ewakuacja ludności na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny,
- organizacja ratownictwa i udzielanie pomocy ludności poszkodowanej,
- wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych.

Plan Obrony Cywilnej Miasta Węgrowa został uzgodniony ze Starostą Węgrowskim oraz Komendą Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (KP PSP), Komendą Powiatową Policji (KPP), Powiatowym Inspektorem Weterynarii, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE), Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ), Jednostką Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), Centrum Pomocy Społecznej (CPS), Spółdzielnią Mieszkaniową (SM), Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (PGK) i Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (PWik)¹⁴.

2. Sfera gospodarcza

W ramach diagnozy sytuacji gospodarczej analizie poddano liczbę i strukturę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz lokalny rynek pracy, w tym liczbę pracujących i bezrobotnych.

2.1 Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Węgrów pełni w powiecie główną rolę ośrodka pracy, jaki i zaopatrzenia dla okolicznych miejscowości i miejsca zbytu dla produktów rolnych. Gospodarka miasta ma charakter rolniczo-przemysłowy, w której dominuje przetwórstwo rolno - spożywcze oraz produkcja materiałów budowlanych, mebli i części do maszyn. Ponadto na terenie Węgrowa działa wiele podmiotów gospodarczych i usługowych, produkcyjnych, budowlanych oraz związanych z handlem i małą gastronomią.

Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej w Węgrowie według sekcji PKD 2007 w latach 2016-2020 zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	podmiot gospodarczy	1 448	1 447	1 423	1 450	1 469
Sekcja A	podmiot gospodarczy	17	17	18	19	19
Sekcja C	podmiot gospodarczy	147	147	136	137	138
Sekcja D	podmiot gospodarczy	1	1	1	1	1

¹⁴ Opracowano z wykorzystaniem informacji i zapisów zawartych w Raporcie o stanie Miasta 2020 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja E	podmiot gospodarczy	6	6	5	5	4
Sekcja F	podmiot gospodarczy	145	140	138	138	143
Sekcja G	podmiot gospodarczy	418	407	390	375	379
Sekcja H	podmiot gospodarczy	79	84	84	83	82
Sekcja I	podmiot gospodarczy	15	16	16	22	24
Sekcja J	podmiot gospodarczy	30	39	40	42	44
Sekcja K	podmiot gospodarczy	54	49	49	47	47
Sekcja L	podmiot gospodarczy	40	41	43	44	46
Sekcja M	podmiot gospodarczy	145	151	150	166	166
Sekcja N	podmiot gospodarczy	40	40	42	45	43
Sekcja O	podmiot gospodarczy	15	15	15	16	16
Sekcja P	podmiot gospodarczy	55	52	50	50	51
Sekcja Q	podmiot gospodarczy	104	99	101	105	108
Sekcja R	podmiot gospodarczy	33	36	33	34	37
Sekcje S i T	podmiot gospodarczy	104	107	112	121	121

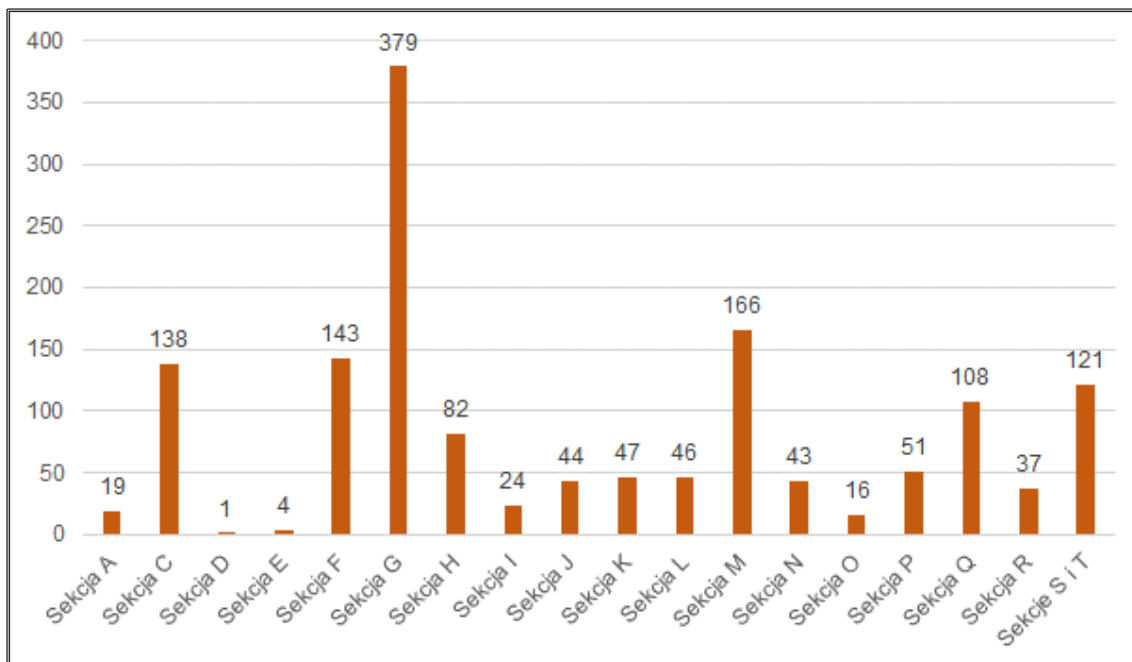
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta można zaobserwować przodowanie sekcji G nad innymi. Jest to sekcja powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (379 podmiotów w 2020 r.). Ponadto znaczącą ilość podmiotów gospodarczych odnotowuje się w sekcji M dotyczącej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (166 podmiotów w 2020 r.) oraz w sekcji F związanej z budownictwem (143 podmioty w 2020 r.).

Ogółem w latach 2016-2020 zarejestrowano 1,45% wzrost podmiotów gospodarczych na terenie miasta. Największy wzrost w badanym okresie odnotowano w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), w której liczba podmiotów zwiększyła się o 21 tj. o 14,48%. Natomiast największy spadek liczby podmiotów gospodarczych odnotowano w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), a mianowicie o 39 podmiotów w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016.

Na wykresie poniżej przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych w 2020 r. na terenie miasta w podziale na poszczególne sekcje PKD 2007.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD 2007) w 2020 r. w Węgrowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

Według klas wielkości podmiotów gospodarczych na terenie Węgrowa w 2020 r. dominowały mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników. W 2020 roku zarejestrowanych było 1 378 podmiotów, które stanowiły 93,80% wszystkich podmiotów gospodarczych. W następnej kolejności znalazły się małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 do 49 osób) – ich udział wyniósł 5,04% wszystkich podmiotów oraz średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające od 50 do 249 osób) z udziałem 1,02% wszystkich podmiotów gospodarczych. W roku 2020 na obszarze miasta funkcjonowały również 2 duże przedsiębiorstwa (zatrudniające powyżej 250 osób).

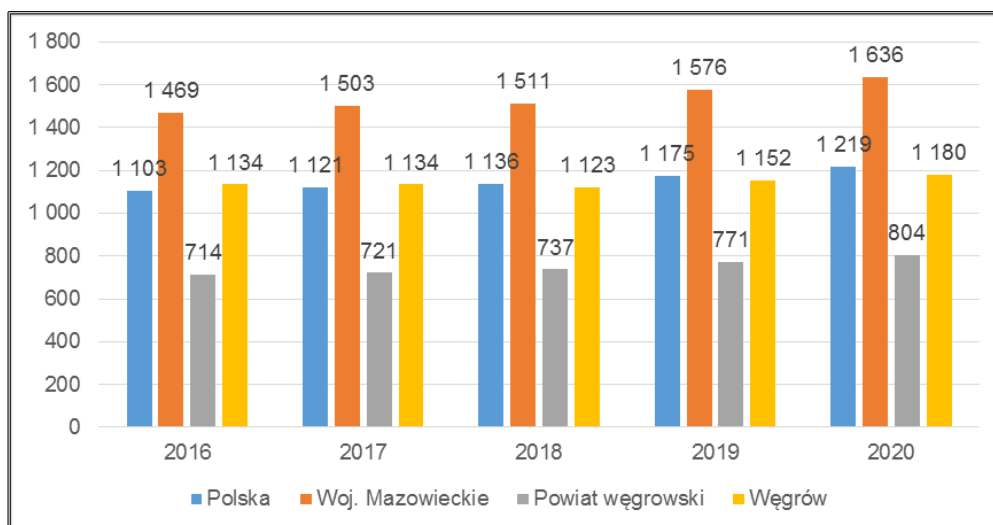
Tabela 17. Liczba podmiotów w Węgrowie wg klas wielkości w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana (2016-2020)	Udział w 2020
Mikroprzedsiębiorstwa (poniżej 10 osób)	1 348	1 350	1 331	1 359	1 378	+30 (2,23%) ▲	93,80%
Małe przedsiębiorstwa (10-49 osób)	81	79	74	73	74	-7 (8,64%) ▼	5,04%
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 osób)	17	16	16	16	15	-2 (11,76%) ▼	1,02%
Duże przedsiębiorstwa (ponad 250 osób)	2	2	2	2	2	brak ●	0,14%
Razem	1 448	1 447	1 423	1 450	1 469	+21 (1,45%) ▲	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w Węgrowie w latach 2016-2020 wykazała tendencję rosnącą. Wskaźnik ten wzrósł z 1 134 w roku 2016 do 1 180 w 2020 r., tj. o 4,06%. Wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w Węgrowie jest wyższy od średniej powiatowej oraz zbliżony do średniej ogólnopolskiej.

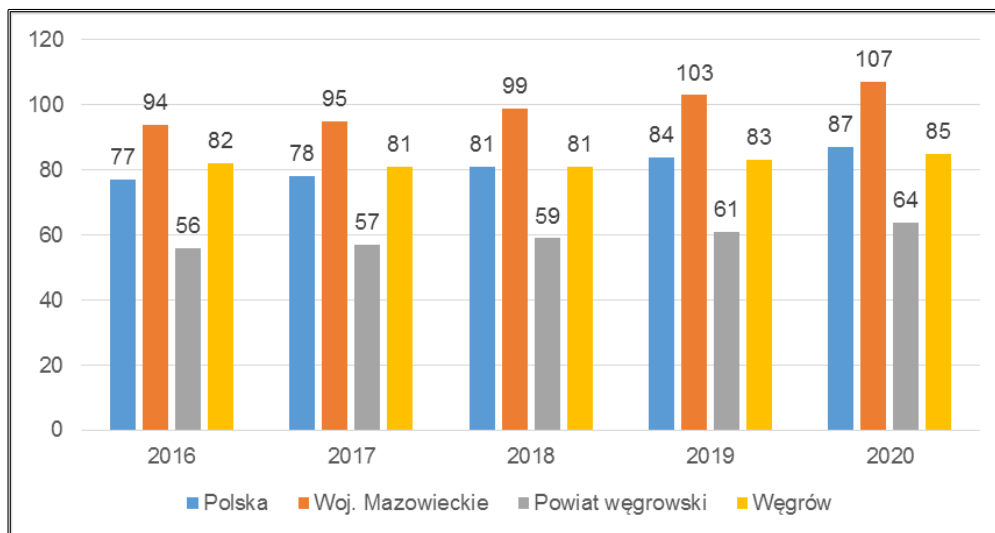
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców na terenie Węgrowa, powiatu węgrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców w Węgrowie w 2020 r., w porównaniu do stanu z 2016 r., zanotowała wzrost o 3,66%. Wskaźnik dla miasta w analizowanym okresie był zbliżony do średniej ogólnopolskiej oraz większy niż średnia dla powiatu węgrowskiego.

Wykres 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie Węgrowa, powiatu węgrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W północnej części miasta przy drodze krajowej nr 62 zostały wydzielone tereny inwestycyjne w ramach Podstrefy Węgrów. Obszar ten składa się z dwóch kompleksów o pow. ok. 15 ha każdy. Ponadto w zależności od potrzeb inwestora istnieje możliwość wydzielenia działki inwestycyjnej o powierzchni min. 2 000 m². Obecnie funkcję zarządzającego obszarem wspierania nowych inwestycji na terenie Węgrowa pełni Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., która jest właściwa do wydawania decyzji o wsparciu nowej inwestycji na tym obszarze. Decyzje te uprawniają przedsiębiorców do skorzystania z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego (PIT lub CIT) nawet do 70% wartości zainwestowanego kapitału, pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów ilościowych i jakościowych nowej inwestycji.

W tabeli poniżej przedstawiono wpływy do budżetu Miasta z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). W ciągu analizowanego okresu zwiększyły się one o 245 912,28 zł, tj. o około 27,37%.

Tabela 18. Wpływy do budżetu Miasta Węgrowa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na przestrzeni lat 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wpływy do budżetu Miasta tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)	898 362,11	990 295,08	835 481,00	1 144 274,39

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta z lat 2017-2020

2.2 Rynek pracy

W Węgrowie, podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych, co związane jest przede wszystkim z ogólnym rozwojem gospodarczym całego kraju oraz powstawaniem nowych miejsc pracy.

W latach 2016-2020 na terenie miasta liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 19,66%. Porównując liczbę bezrobotnych kobiet i mężczyzn, zauważyć można, że w większym stopniu bezrobocie dotyczy mężczyzn. W 2020 r. na 380 zarejestrowanych osób bezrobotnych, 197 osób stanowili mężczyźni (51,84%).

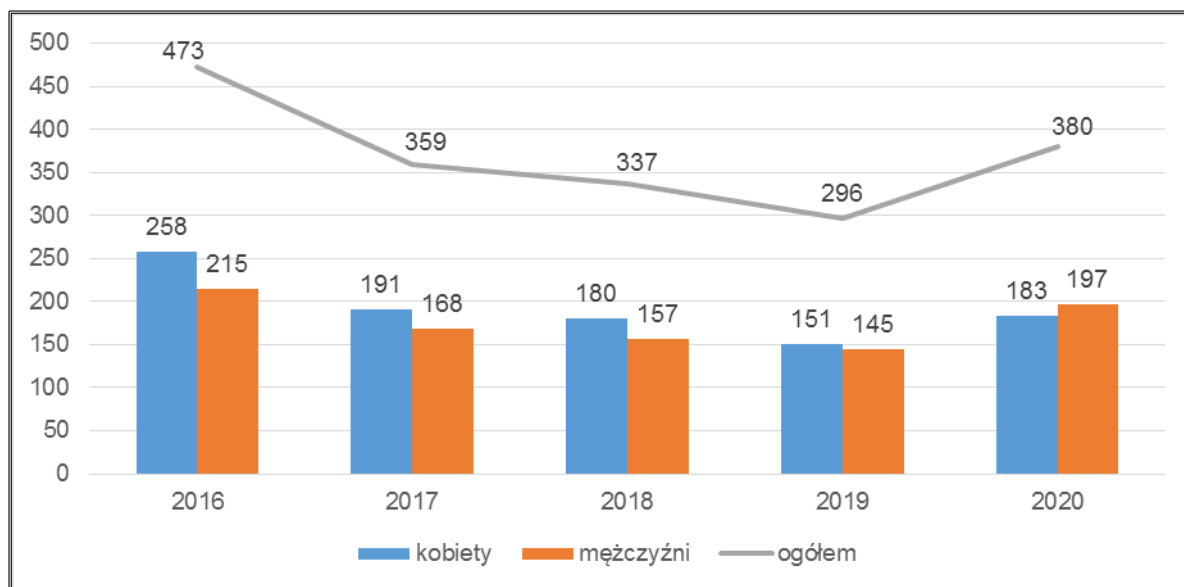
Stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w Węgrowie spadła z poziomu 6,0% w 2016 r. do 5,2% w 2020 r. (0,8 p. proc.). Dla porównania, w powiecie węgrowskim stopa ta wyniosła na koniec 2020 r. 7,0%, w województwie mazowieckim 5,2%, a w Polsce 6,3%.

Tabela 19. Bezrobocie na terenie Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
Ogółem		osoba	473	359	337	296	380
w tym:	Mężczyźni	osoba	258	191	180	151	183
	Kobiety	osoba	215	168	157	145	197
Stopa bezrobocia rejestrowanego wg płci							
Ogółem		%	6,0	4,6	4,4	4,0	5,2
w tym:	Mężczyźni	%	5,1	4,0	3,8	3,6	5,0
	Kobiety	%	7,0	5,3	5,1	4,4	5,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 9. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w Węgrowie w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W grupie osób do 25 roku życia liczba bezrobotnych spadła o 24,24%, w grupie osób do 30 roku o 14,41%, a w grupie powyżej 50 roku życia o 21,85%. Liczba osób pozostająca długotrwale bezrobotna zmniejszyła się w analizowanym okresie o 116 osób, tj. o 39,19%.

Tabela 20. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Do 25 roku życia	osoba	66	40	40	33	50
Do 30 roku życia	osoba	118	89	82	73	101
Powyżej 50 roku życia	osoba	151	110	105	91	118
Długotrwale bezrobotni	osoba	296	214	172	143	180

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3. Sfera przestrzenna

W zakresie sytuacji przestrzennej przeanalizowano m.in. strukturę zagospodarowania gruntów, walory przyrodnicze, jakość powietrza, dostęp do infrastruktury komunikacyjnej, zasób mieszkaniowy, zaopatrzenie w energię elektryczną, ciepło i gaz, a także system wodno-kanalizacyjny i gospodarkę odpadami.

3.1 Przestrzeń i środowisko

POŁOŻENIE

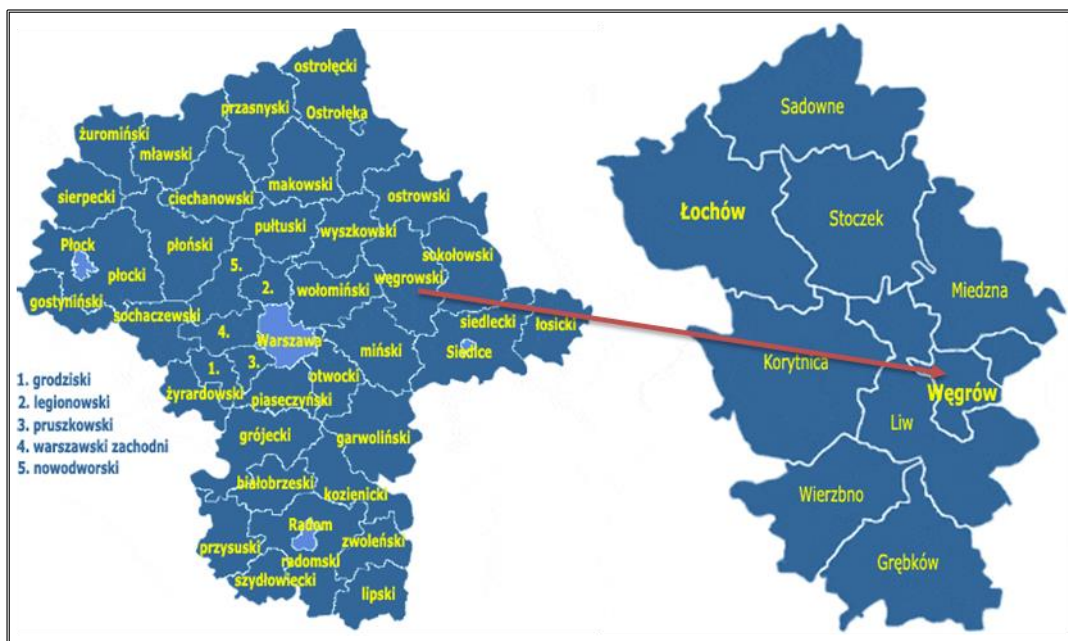
Miasto Węgrów zlokalizowane jest w powiecie węgrowskim, w środkowo – wschodniej części województwa mazowieckiego, w obrębie tzw. Niecki Mazowieckiej, w otulinie rzeki Liwiec, lewego dopływu Bugu. Miasto usytuowane jest w odległości ok. 80 km na wschód od Warszawy, przy ważnym szlaku komunikacyjnym łączącym stolicę Polski z Drohiczyńem (województwo podlaskie).

Węgrów jest prężnym ośrodkiem administracyjnym, oświatowym, kulturalnym i gospodarczym regionu. Na terenie miasta zlokalizowane są siedziby władz samorządowych Miasta Węgrów i Gminy Liw oraz władz powiatu węgrowskiego. Węgrów pełni w powiecie główną rolę ośrodka pracy, jaki i zaopatrzenia dla okolicznych miejscowości i miejsca zbytu dla produktów rolnych.

Węgrów graniczy z:

- gminami: Miedzna i Liw z powiatu węgrowskiego, województwo mazowieckie,
- gminą Sokołów Podlaski z powiatu sokołowskiego, województwo mazowieckie.

Rysunek 1. Położenie miasta Węgrów na tle powiatu węgrowskiego i województwa mazowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.gminy.pl>

STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW

Powierzchnia miasta Węgrów wynosi 3 545 ha¹⁵. Miasto Węgrów jest gminą miejską, ale w strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne, które zajmują ok. 65% ogólnej powierzchni miasta (w 2019 r. 68%)¹⁶.

¹⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrów. Załącznik nr 1 do uchwały nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrów z dnia 28 grudnia 1999 r.

¹⁶ Raport o stanie Miasta za 2020r.

Tabela 21. Użytkowanie gruntów rolnych na terenie Węgrowa

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków (ha)	
	2019 r.	2020 r.
Grunty rolne	1 405	1 402
Łąki	491	488
Pastwiska	318	317
Sady i plantacje trwałe	6	5
Grunty rolne zabudowane	85	85
Grunty pod stawami	0,7	0,7
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	12	12
Grunty pod rowami	19	19

Źródło: Raport o stanie Miasta za 2020 r.

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA MIASTA

Miasto Węgrów jest typową gminą miejską z rejonami zwartej zabudowy oraz ze strefami o charakterze otwartym i przyrodniczym.

Środkowo-zachodnia część miasta zdominowana jest przez grunty zabudowane i zurbanizowane. Historyczne centrum miasta charakteryzuje zwarta zabudowa wielofunkcyjna, skupiona w rejonie Rynku Mariackiego, która obejmuje: zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, budynki usługowe, obiekty administracji publicznej, biur i urzędów, budynki szkół średnich, domy kultury oraz liczne obiekty handlowe. Centrum Węgrowa od południa, wschodu i północy otaczają rozległe osiedla zabudowy jednorodzinnej, natomiast od południowego-zachodu rejonu produkcyjno-magazynowe, które rozciągają się również wzdłuż drogi krajowej. Na terenie miasta zlokalizowane są także grunty leśne (głównie północno-wschodnia część Węgrowa), użytki rolne oraz grunty pod wodami.

Ustalenia w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym, wskazują:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych, w tym przede wszystkim na podstawie ustawy o ochronie przyrody, o ochronie gruntów rolnych, leśnych, o ochronie dóbr kultury,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym grunty wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeby obszarów przewidywanych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,

- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne dla wytyczenia ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa¹⁷.

WALORY PRZYRODNICZE

Walorami przyrodniczymi nazywamy wszystkie te elementy i zasoby środowiskowe, ukształtowane bez wpływu i ingerencji człowieka, które mogą stać się celem ruchu turystycznego. Są one jednymi z najważniejszych aspektów branych pod uwagę przy opisywaniu atrakcyjności danego regionu. Mają wpływ nie tylko na turystykę obszaru, ale również na sferę gospodarczą i ekonomiczną. Walory przyrodnicze można sklasyfikować według następującego podziału:

- udział powierzchni terenów zielonych i lasów,
- udział powierzchni terenów będących pod ochroną,
- powierzchnia wód powierzchniowych,
- ukształtowanie powierzchni,
- stan środowiska przyrodniczego.

Największym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych jest niewątpliwie człowiek i związana z nim jego aktywność, w tym należy uwzględnić zanieczyszczenie środowiska, urbanizację, a także turystykę.

FLORA I FAUNA

Powierzchnia gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2020 r. wynosiła 648,60 ha, natomiast lasów 643,99 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru miasta wyniosła 18,1%, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa mazowieckiego (23,4%) i kraju (29,6%). Wynika to z charakteru urbanistycznego miasta Węgrowa. Obszar miasta należy do Nadleśnictwa Łochów podlegającego pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Warszawie.

¹⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa. Załącznik nr 1 do uchwały nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r.

Tabela 22. Lasy i grunty leśne na terenie Węgrowa

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	648,60
Lesistość w %	%	18,1
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	81,60
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	39,30
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	19,81
Grunty leśne prywatne	ha	567,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	643,99
Lasy publiczne ogółem	ha	80,99
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	38,69
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	19,20
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	3,49
Lasy publiczne miejskie	ha	42,30
Lasy prywatne ogółem	ha	563,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
Najcenniejszymi kompleksami krajobrazowymi Węgrowa są doliny rzek: Liwca, Czerwonki i Ady. Pod względem gatunkowym w obrębie Węgrowa dominują drzewostany sosnowe oraz dębowe. Ponadto w obniżeniach wytopiskowych w obrębie gruntów ornych oraz trwałych użytków zielonych, a także przy szlakach komunikacyjnych występują liczne krzewy i zadrzewienia.

Ze świata zwierząt na obszarze lasów w granicach administracyjnych miasta spotkamy gatunki charakterystyczne dla polskiej fauny leśnej, głównie ptactwo i zwierzynę łowną. Ponadto w gospodarstwach rolnych występują zwierzęta hodowlane.

ZIELEŃ URZĄDZONA

Tereny zieleni urządzonej definiowane są, jako tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce,¹⁸ promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

¹⁸ wg GUS - teren zieleni o powierzchni poniżej 2 ha, w którego funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń towarzyszącą placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom użyteczności publicznej, pomnikom itp. oraz bulwom i promenadom. Zieleniec może tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów.

Ogólne zestawienie powierzchni terenów zieleni na terenie miasta prezentuje poniższa tabela.

Tabela 23. Tereny zielone na obszarze Węgrowa

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Zieleńce	1,30
Zieleń uliczna	1,40
Tereny zieleni osiedlowej	8,39
Parki spacerowo - wypoczynkowe	3,50
Cmentarze	3,70
Lasy miejskie	42,30
Razem	60,59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na obszarze Węgrowa znaczącą część terenu zajmują lasy miejskie – 42,30 ha. Zlokalizowany jest jeden park spacerowo-wypoczynkowy, 2 cmentarze, 2 zieleńce oraz zieleń uliczna i tereny zieleni osiedlowej.

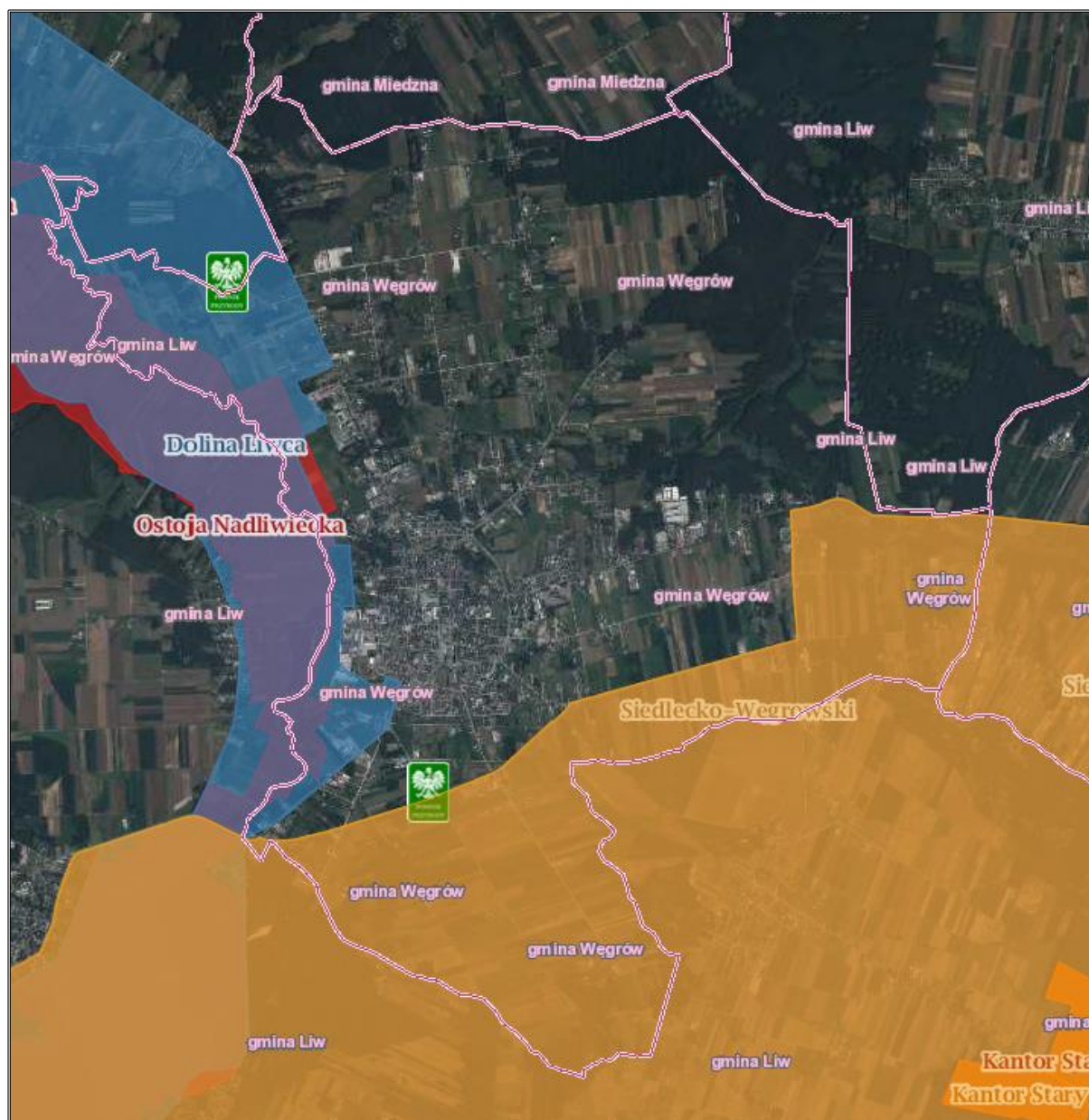
FORMY OCHRONY PRZYRODY

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody w granicach administracyjnych Węgrowa znajdują się:

- Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka - PLH140032,
- Obszar Natura 2000 Dolina Liwca - PLB140002,
- Pomnik przyrody.

Rysunek 2. Lokalizacja obszarów ochrony na terenie miasta Węgrowa

Legenda:

☒	Formy ochrony przyrody
	☒ Pomniki Przyrody
	☒ Obszary Chronionego Krajobrazu
	☒ Natura 2000 - obszary ptasie
	☒ Natura 2000 - obszary siedliskowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geoserwis, <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu – został wyznaczony na mocy uchwały VII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z 1986 r. Nr 11, poz. 130). Rozciąga się na Wysoczyźnie Siedleckiej między Siedlcami a Węgrowem. Jego powierzchnia wynosi 34 696 ha. Na terenie Węgrowa położony jest w jego południowo-wschodniej części.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka - PLH140032 (Dyrektywa siedliskowa) – obszar utworzony na podstawie Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, nad którym nadzór sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032 jest to najcenniejszy pod względem przyrodniczym, obok doliny Bugu, obszar we wschodniej części województwa mazowieckiego. O tak wysokiej randze świadczy przede wszystkim - wysoka różnorodność biologiczna; koncentracja stanowisk chronionych i ginących gatunków roślin, grzybów i zwierząt; różnorodność siedlisk przyrodniczych oraz funkcja jednego z najważniejszych korytarzy ekologicznych o węzłowym znaczeniu ponad regionalnym.. Do szczególnie interesujących gatunków roślin naczyniowych występujących na tym obszarze należą gatunki wymienione w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin - cibora żółta *Cyperus flavescent* i krwawnica pospolita *Lythrum hyssopifolia*¹⁹.

Obszar Natura 2000 Dolina Liwca - PLB140002 (Dyrektywa ptasia) - obszar utworzony na podstawie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313). Obszar obejmuje dolinę rzeki Liwiec, od źródeł do ujścia rzeki Bugu, z łąkami i zalewowymi pastwiskami utworzonymi na zmeliorowanych bagnach. Dolina Liwca to cenny krajobrazowo i przyrodniczo kompleks przestrzenny różnych środowisk reprezentujących pełną skalę wilgotnościową siedlisk występujących w dolinie rzecznej i warunkujący ściśle określone zespoły roślin i zwierząt²⁰.

Pomniki przyrody - na terenie miasta Węgrowa znajduje się 1 pomnik przyrody - głaz narzutowy, ustanowiony na podstawie Orzeczenia nr 139 Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Urzędzie Wojewódzkim w Siedlcach z dnia 22 czerwca 1983 r. o uznaniu za pomnik przyrody (Dz. Urz. WRN w Siedlcach). Pomnik przyrody zlokalizowany jest 10 m od Szosy Węgrów – Siedlce, po jej prawej stronie. Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi cechami.

¹⁹ Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych na stronie internetowej: <http://crfop.gdos.gov.pl/>

²⁰ Jw.

WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar miasta Węgrowa położony jest w dorzeczu rzeki Liwca, która jest lewym dopływem Bugu. Do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na terenie miasta należą:

- Grochowska Struga (RW2000172668589),
- Dopływ spod Ruchny (RW200017266856),
- Miedzinka z dopływami do ujścia (RW200017266869),
- Liwiec od Kostrzynia, bez Kostrzynia do dopł. z Zalesia (RW2000242668731).

Ocena stanu wód wykazała, że JCWP w obszarze których leży Węgrów, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód. Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie Węgrowa

Nazwa ocenianej JCWP		Liwiec od Kostrzyna, bez Kostrzyna do dopł. z Zalesia	Miedzinka z dopływami do ujścia
Kod JCWP		RW2000242668731	RW200017266869
Typ monitoringu		MD, MO, MD/MO	MD, MO, MD/MO
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	3 (2020)	3 (2018)
	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	1 (2017)	>1 (2018)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	>2 (2020)	>2 (2018)
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2017)	2 (2018)
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		3 / umiarkowany stan ekologiczny (2017)	3 / umiarkowany stan ekologiczny (2018)
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	stan chemiczny poniżej dobrego (2018)
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		Zły stan wód (2019)	Zły stan wód (2018)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Ochrony Kraju, na terenie miasta Węgrowa występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Liwiec. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren Węgrowa leży na obszarze jednej **Jednolitej Części Wód Podziemnych**, JCWPd nr 55 (PLGW200055) obejmująca cały obszar miasta.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 55.

W granicach administracyjnych miasta Węgrowa znajduje się również nieudokumentowany **Główny Zbiornik Wód Podziemnych** (GZWP) nr 215 - Subniecka warszawska. Jest to zbiornik porowy o powierzchni 51 000,00 km², położony na średniej głębokości około 160 m p.p.t. GZWP nr 215 zaopatrywany jest w wodę przez GZWP nr 222. Zbiornik Subniecka warszawska należy do dorzecza Wisły i należy do RZGW w Warszawie.

RZĘBA TERENU I GEOLOGIA

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar miasta Węgrowa położony jest na terytorium jednego makroregionu fizyczno-geograficznego tj. Niziny Południowopodlaskiej, w obszarze, którego odznaczają się mniejsze jednostki – mezoregiony. Miasto położone jest na obszarze dwóch mezoregionów: Wysoczyzna Siedlecka i Obniżenie Węgrowskie

Tabela 25. Położenie miasta Węgrowa wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Miasto Węgrów		
Megaregion	Pozaałpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	
Makroregion	Nizina Południowopodlaska	
Mezoregion	Wysoczyzna Siedlecka	Obniżenie Węgrowskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

Węgrów charakteryzuje się płaską rzeźbą terenu o niewielkich wyniesieniach w stosunku do dolin. Wartość gruntów rolnych według klas bonitacyjnych jest niska. Najwięcej jest gruntów ornych klasy V i VI – łącznie 61,6%, grunty klasy IIIa i III b stanowią 14,9 %, zaś klasy IVa i IVb stanowią 20,3%. W użytkach zielonych jest podobnie: klas V, VI, VIz jest 82,6%, klas III - 2,7%, zaś klas IV-14,7%. Enklawy najlepszych gleb rozciągają się we wschodniej części miasta. Stanowią one więc ograniczenie dla rozwoju zabudowy miejskiej, z uwagi na ten zakres ochrony²¹.

STAN JAKOŚCI POWIETRZA

Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza: Zgodnie z przyjętym podziałem, miasto Węgrów należy do strefy mazowieckiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon troposferyczny (O₃),
- pył zawieszony PM10, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM2,5.

²¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa. Załącznik nr 1 do uchwały nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty, tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla $\text{PM}_{2,5}$, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia $\text{PM}_{2,5}$ na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia $\text{PM}_{2,5}$ przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy mazowieckiej.

Tabela 26. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	Faza I	Faza II	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020

Tabela 27. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych dla kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM_{2,5} (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h); (kryterium ochrona roślin) – ozon O₃ (AOT40).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej, a tym samym na terenie miasta Węgrowa były dotrzymane. W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne i docelowe wartości. W Węgrowie głównym źródłem zanieczyszczeń są kotłownie indywidualnych gospodarstw domowych.

3.2 Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

TRANSPORT DROGOWY

Układ drogowy na terenie miasta Węgrowa tworzą:

- droga krajowa nr 62,
- drogi wojewódzkie:
 - droga nr 637 relacji Warszawa-Węgrów: droga w województwie mazowieckim o długości 79,5 km łącząca Warszawę z Węgrowem. Przebiega przez 4 powiaty: miasto stołeczne Warszawę, miński, wołomiński oraz węgrowski,
 - droga nr 696 relacji Siedlce-Węgrów: droga przebiega przez 2 powiaty: węgrowski (gminy: Węgrów i Liw) oraz siedlecki (gminy: Mokobody, Suchożebry i Siedlce),
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Droga krajowa nr 62 oraz drogi wojewódzkie stanowią podstawowy układ drogowo-uliczny zapewniający powiązanie Węgrowa z terenami zewnętrznymi. Natomiast drogi powiatowe i gminne tworzą układ komunikacyjny powiązań wewnętrznych, przy jednoczesnym zachowaniu śródmiejskiego i historycznego położenia ulic w centrum miasta.

Część dróg, która jest w dobrym stanie technicznym, stwarza warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych. Dobry stan techniczny wpływa również na zmniejszenie się wydzielania spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren Węgrowa nie przebiegają obecnie linie kolejowe. Linie kolejowe zlokalizowane najbliżej miasta wraz ze stacjami/dworcami pasażerskimi przebiegają przez:

- Łochów (około 20 km na północny-zachód od Węgrowa),
- Siedlce (około 30 km na południowy-wschód od Węgrowa),
- Mrozy (około 27 km na południowy-zachód od Węgrowa).

TRANSPORT AUTOBUSOWY

Transport publiczny realizowany jest na terenie miasta przez linie autobusowe. Węgrów posiada połączenia autobusowe na terenie powiatu węgrowskiego oraz z większymi ośrodkami miejskimi, między innymi z Warszawą i Sokołowem Podlaskim.

3.3 Mieszkalnictwo

Z danych GUS zestawionych w poniższej tabeli wynika, że ogólna liczba mieszkań na terenie miasta w 2020 roku w porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się o 3,33%. Liczba izb wzrosła o 4,07%, natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o 6,16%.

Tabela 28. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie Węgrowa w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	-	4 593	4 618	4 656	4 692	4 746
Izby	-	18 294	18 439	18 642	18 799	19 039
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	338 298	342 267	347 637	352 381	359 121

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wzrost liczby mieszkań świadczy o korzystnym rozwoju miasta Węgrowa pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym.

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia jednego mieszkania zwiększyła się o 2,0 m² (2,71%). Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (wzrost o 2,3 m², tj. 8,68%) oraz wskaźnik mieszkań na 1 000 mieszkańców notując wzrost o 5,98%.

Tabela 29. Zabudowa mieszkaniowa na terenie Węgrowa w latach 2016 - 2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	73,7	74,1	74,7	75,1	75,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	26,5	26,8	27,4	28,0	28,8
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	359,6	361,8	367,4	372,9	381,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W analizowanym okresie na terenie miasta nastąpił wzrost wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg i centralne ogrzewanie.

W 2020 roku:

- 95,8% mieszkań w mieście miało dostęp do sieci wodociągowej,
- 93,0% mieszkań w mieście posiadało łazienkę,
- 86,6% mieszkań w mieście posiadało centralne ogrzewanie,
- 83,7% mieszkań w mieście miało dostęp do sieci gazowej.

Poniższa tabela pokazuje szczegółowe dane na temat mieszkań wyposażonych w instalacje techniczne na terenie miasta.

Tabela 30. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociąg	%	95,7	95,7	95,7	95,8	95,8
Łazienka	%	92,7	92,8	92,9	92,9	93,0
Centralne Ogrzewanie	%	85,9	86,0	86,3	86,5	86,6
Gaz sieciowy	%	17,3	17,6	18,4	20,4	83,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Obecnie obowiązującym na terenie miasta jest Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Węgrowa na lata 2020 - 2024 przyjęty uchwałą nr XVI/105/2019 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 28 listopada 2019 roku.

Zgodne z zapisami niniejszego dokumentu:

- zasób mieszkaniowy Miasta Węgrowa będący w administracji Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Węgrowie liczył na dzień 31 lipca 2019 r. – 439 lokali usytuowanych w 55 budynkach. Z tej liczby 400 stanowi lokale mieszkalne, a 39 lokale przeznaczone na najem socjalny,
- w budynkach będących w całości własnością miasta usytuowanych jest 338 lokali, a w budynkach wspólnot mieszkaniowych usytuowanych jest 100 lokali.
- 1 lokal mieszkalny znajduje się w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasińskiego w Węgrowie, którym zarządza Dyrektor Szkoły,
- wiek, stan techniczny i wyposażenie lokali komunalnych jest bardzo zróżnicowany,
- planowane są następujące ilości umów najmu socjalnego lokali w poszczególnych latach:
 - 2019 r. – 39 lokali,
 - 2020 r. – 40 lokali,
 - 2021 r. – 41 lokali,
 - 2022 r. – 42 lokali,
 - 2023 r. – 43 lokali,

- 2024 r. – 44 lokal,
- pod bezpośrednią obsługę mieszkaniowego zasobu komunalnego przeznaczonych jest obecnie ok. 6,3205 ha gruntów na obszarze Węgrowa. Przewiduje się, że w związku z planowanymi rozbiórkami powierzchnia terenów będzie malała²².

3.4 Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Węgrowa w roku 2020 wyniosła 54,8 km. W analizowanym okresie liczba przyłączy wzrosła o 205 szt. tj. 15,48%. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 9 710 osób.

Tabela 31. Infrastruktura kanalizacyjna miasta Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	47,1	48,8	50,3	52,3	54,8
Liczba przyłączy [szt.]	1 324	1 372	1 415	1 482	1 529
Liczba korzystających osób [osoba]	8 970	9 294	9 580	9 663	9 710

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK Sp. z o.o. w Węgrowie oraz GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W pozostałych częściach miasta, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią zbiorniki bezodpływowe (531 szt. w 2020 r. - dane GUS) oraz 1 przydomowa oczyszczalnia ścieków (stan na koniec 2020 r. – dane GUS). Analizując dane zawarte w poniższej tabeli, obserwujemy w latach 2016-2020 wzrost liczby zbiorników bezodpływowych o 357 szt.

Tabela 32. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	174	704	657	595	531
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	0	0	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

²² Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych w Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Węgrowa na lata 2020 – 2024.

Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na ogół rozproszonej zabudowy mieszkalnej, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest obecnie ekonomicznie nieuzasadnione, ze względu na wysokie koszty. Następnie nieczystości płynne dostarczane są taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków.

W centralno-zachodniej części Węgrowa, przy ul. Targowej zlokalizowana jest miejska mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczone w niej ścieki odprowadzane są do Grochowskiej Strugi (Czerwonki) tuż przy jej ujściu do rzeki Liwca.

Przepustowość komunalnej oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wynosząca 5 050 m³/dobę zapewnienia stabilny układ oczyszczania ścieków z terenu miasta i okolic. Na podstawie danych GUS zawartych w poniższej tabeli odnotowano w latach 2016-2020 spadek ładunków z zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu, a dokładniej zmniejszenie BZT5 o 1,34% oraz fosforu ogólnego o 12,57%. Pozostałe ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu (ChZT, zawiesina ogólna i azot ogólny) w badanych latach zwiększyły się. Liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków w analizowanym okresie wzrosła o 351 osób (3,05%).

Tabela 33. Informacje dotyczące oczyszczalni ścieków w Węgrowie w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Oczyszczalnie komunalne	szt.	1	1	1	1	1
Ludność korzystająca z oczyszczalni	osoba	11 497	11 497	11 692	11 704	11 848
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - BZT5	kg/rok	4 793	5 613	4 951	4 046	4 729
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - ChZT	kg/rok	46 158	54 756	51 226	50 714	56 167
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu - zawiesina ogólna	kg/rok	4 793	11 151	9 836	15 106	7 566
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu – azot ogólny	kg/rok	4 394	6 107	5 387	8 362	8 585
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu – fosfor ogólny	kg/rok	533	614	699	715	466
Ścieki oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dm ³	1 331	1 497	1 409	1 451	1 566
Ścieki oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu	m ³ /dobę	5 050	5 050	5 050	5 050	5 050
Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	39 767	39 767	39 767	39 767	39 767

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi GUS oraz Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Węgrowie w roku 2020 liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, w stosunku do roku 2016 wzrosła o 202 szt., tj. 11,06%. Liczba awarii wodociągowych w roku 2020 wynosiła 8 i w porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się o 2 awarie. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej w analizowanym okresie wzrosła o 6,13%. Szczegóły dotyczące sieci wodociągowej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 34. Infrastruktura wodociągowa Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	87,3	88,9	89,3	93,3	96,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 826	1 860	1 869	1 970	2 028
Awarie sieci wodociągowej	szt.	6	4	5	4	8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	10 858	11 058	11 108	11 423	11 524

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK Sp. z o.o. w Węgrowie oraz GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na obszarze Węgrowa nie funkcjonuje zorganizowany scentralizowany systemy ciepłowniczy (nie istnieją zakłady produkujące ciepło – ciepłownie, elektrociepłownie). Ciepło wytwarzane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, w których najczęściej wykorzystywane są takie paliwa jak gaz ziemny, drewno i węgiel kamienny.

Ciepło wykorzystywane jest do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym, przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych, ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Węgrów zasilany jest gazem ziemnym z gazociągu wysokiego ciśnienia ø150 relacji Punkt Wyjścia do PSQ "Proszów"-Węgrów, który jest dystrybuowany do odbiorców poprzez sieci gazowe średniego ciśnienia. Źródłem zasilania dla miasta jest stacja gazowa I stopnia, zlokalizowana przy Al. Siedleckiej, w centralno-południowej części miasta.

Zgodnie z danymi GUS, długość czynnej sieci gazowej w 2020 roku wynosiła 37 947 m i zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2016 o 27,97%. Długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2016-2020 wzrosła o 8 280 m, tj. 30,94%. Liczba przyłączy prowadzących

do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych na obszarze miasta w badanym okresie, zwiększyła się o 263 szt., tj. 44,50%. W tym samym czasie wzrosło również zużycie gazu ziemnego na ogrzewanie mieszkań o 175,02%. Szczegółowe dane dotyczące sieci gazowej na obszarze miasta przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Sieć gazowa na terenie Węgrowa w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci ogółem	m	29 654	31 403	32 885	34 118	37 947
Długość czynnej sieci przesyłowej	m	2 890	2 903	2 903	2 903	2 903
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	26 764	28 500	29 982	31 215	35 044
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	591	666	718	769	854
Ludność korzystająca z sieci gazowej ogółem	osoba	2 438	2 476	2 557	2 779	10 553
Zużycie gazu	MWh	35 001,0	24 350,3	23 977,1	23 208,1	24 340,0
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	MWh	8 392,2	8 646,1	8 961,8	22 071,8	23 079,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie Węgrowa, gdzie mieszkańcy nie posiadają dostępu do sieci gazowej, ze względu na łatwość w użytkowaniu i czynniki ekonomiczne, korzystają oni z gazu dystrybuowanego w butlach lub zbiornikach przydomowych.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Linie energetyczne na terenie Węgrowa zasilane są w energię elektryczną z głównego punktu zasilania GPZ 110/15 kV Węgrów zlokalizowanego przy Polnej, w zachodniej części miasta.

W granicach administracyjnych miasta zlokalizowane są linie wysokiego napięcia (WN) 110 kV relacji Białystok - Małkinia - Węgrów - Kałuszyn - Mrozy oraz Węgrów - Łochów. Układ pierścieniowy linie wysokiego napięcia (WN) 110 kV zapewnia dwustronne zasilenie o zwiększonej pewności dostawy energii w przypadku awaryjnego wyłączenia któregoś z odcinków niniejszej linii. Do poszczególnych odbiorców energia trafia poprzez linie średniego i niskiego napięcia.

Stan zaopatrzenia miasta Węgrowa w energię elektryczną jest wystarczający, choć występują przerwy w dostawach prądu głównie podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)

Energia wiatru

Miasto Węgrów znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, gdyż na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 750-1 000 kWh/m²/rok²³. Na terenie miasta nie funkcjonują obecnie elektrownie wiatrowe. Wynika to z zurbanizowanego charakteru Węgrowa oraz obowiązujących regulacji prawnych w tym zakresie.

Energia słoneczna

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie mazowieckim są korzystne. Węgrów położony jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku, (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1800 godzin i należy do jednego z najwyższych w Polsce. Oznacza to, że Węgrów posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.²⁴

Miasto Węgrów nie ma obowiązku inwentaryzacji ilości instalacji fotowoltaicznych/solarnych znajdujących się na prywatnych budynkach mieszkalnych w jej obrębie, dlatego nie można dokładnie określić, ile budynków jest w nie obecnie wyposażonych. Na terenie miasta występują korzystne warunki do instalacji urządzeń wykorzystujących energię słoneczną.

Energia geotermalna

Węgrów znajduje na obszarze podlaskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2 000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie miasta wynosi około 50-55°C. Położenie takie stanowi umiarkowane źródło pozyskiwania energii geotermalnej.²⁵

W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych przez Miasto brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii. Zgłoszenia nie wymagają instalacje do głębokości 30 m. Natomiast instalacje wymagające głębszego wiercenia podlegają obowiązkowi opracowania projektu robót geologicznych i jego zgłoszenia Staroście Węgrowskiemu. W związku ze wzrostem zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych w ciągu ostatnich kilku lat,

²³ Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, *Mezoskalowa mapa wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.)*, Opracowanie 2001, Warszawa.

²⁴ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <https://klimat.imgw.pl/>, *Mapa usłonecznienia Polski dla wielolecia 1981-2010*.

²⁵ Państwowy Instytut Geologiczny, <http://www.pgi.gov.pl>, *Mapa okręgów geotermalnych Polski oraz Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. na obszarze Polski*.

przypuszcza się, że na terenie miasta w gospodarstwach domowych mogą wystąpić takie instalacje.

Energia wodna

Na terenie Węgrowa z powodu niskiego potencjału energetycznego cieków wodnych do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody, obecnie nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW).

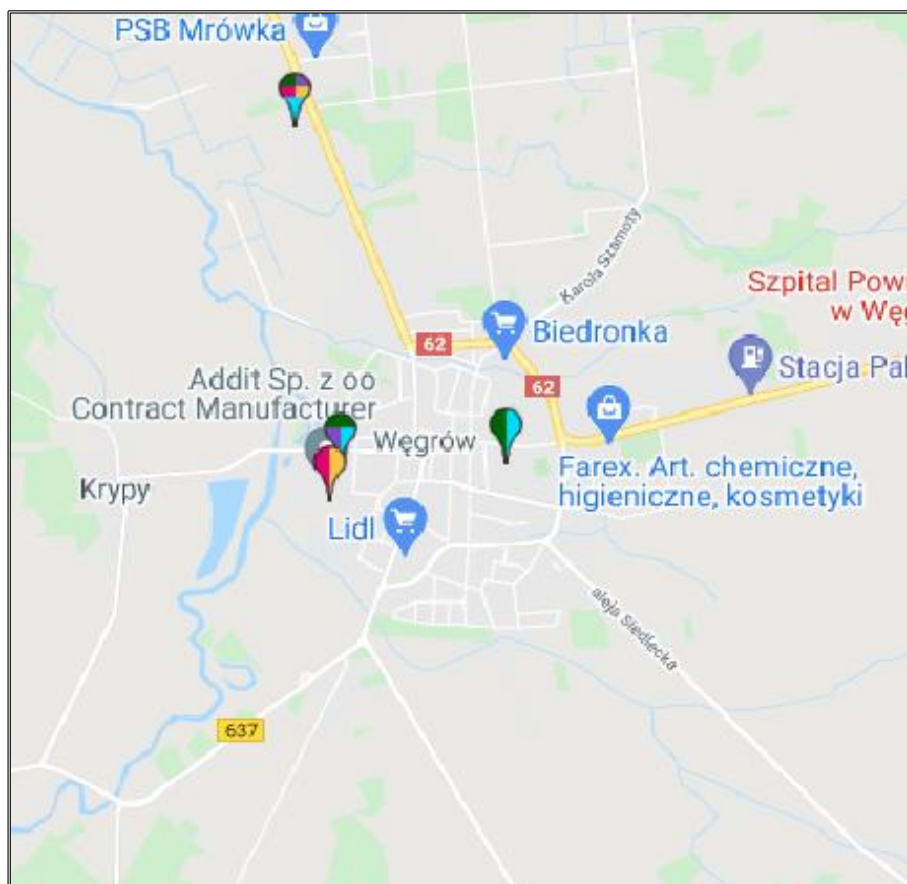
Energia z biomasy

Zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo głównie na obszarach sąsiadujących z Węgrowem, stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce ciepłej. Zatem biomasa może być wykorzystywana do produkcji energii na indywidualne potrzeby w gospodarstwach na terenie Węgrowa.

TELEKOMUNIKACJA

Na terenie Węgrowa zlokalizowane są 4 stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE. Rozmieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej na obszarze miasta przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Usytuowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Węgrowa

Źródło: Strona internetowa: <http://beta.btsearch.pl/>

Legenda:

- kolor niebieski – Aero2,
- kolor żółty – Orange,
- kolor różowy – T-Mobile,
- kolor zielony – Plus,
- kolor fioletowy – Play.

GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na terenie województwa mazowieckiego obowiązuje Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024.

Na obszarze Węgrowa obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Węgrowa* przyjęty uchwałą nr XXV/170/2020 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 30 września 2020 r. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na tym terenie.

W Węgrowie system odbioru odpadów komunalnych w roku 2020 odbywał się na podstawie zawartej umowy z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Węgrowie, wybranym w drodze przetargu.

Zgodnie z danymi Raportu o stanie Miasta za 2020 rok, z obszaru Węgrowa w 2020 r. odebrano 4 150 Mg odpadów komunalnych, w tym:

- odpady zmieszane – 2 390 Mg,
- odpady odebrane selektywnie – 1 760 Mg.

Osiągnięte poziomy recyklingu na terenie Węgrowa w 2020 roku:

- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 3,2% - zatem został osiągnięty dopuszczalny 35% poziom, określony przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - 85,8% - zatem został osiągnięty poziom 70% ustalony przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych,

— recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów papieru, metali tworzyw sztucznych i szkła - 38,4% - zatem nie został osiągnięty poziom 50% ustalony przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych²⁶.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Na terenie miasta obowiązuje Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2008 – 2032.

Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie Węgrowa prezentuje poniższa tabela.

Tabela 36. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie Węgrowa w [kg] – dane z bazy azbestowej grudzień 2021 r.

Zinwentaryzowane		
Razem	1 341 088	100,00%
Osoby fizyczne	1 283 754	100,00%
Osoby prawne	57 334	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	447 945	33,40%
Osoby fizyczne	447 791	34,88%
Osoby prawne	154	0,27%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	893 143	66,60%
Osoby fizyczne	835 963	65,12%
Osoby prawne	57 180	99,73%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

²⁶ Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych w Raporcie o stanie Miasta za 2020 rok.

4. Analiza zdolności inwestycyjnej

Analiza zdolności do realizacji wydatków inwestycyjnych ma na celu określenie i ocenę możliwości miasta Węgrowa w zakresie pokrycia wydatków inwestycyjnych. Pozwala także ocenić ogólną sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego.

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej każdej jednostki samorządu terytorialnego jest jej budżet – roczny plan dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów. Informacje o sytuacji finansowej pozwalają na racjonalne gospodarowanie publicznymi zasobami pieniężnymi w celu właściwego wypełniania zadań wobec mieszkańców. Podstawowym aktem prawnym regulującym proces budżetowania w jednostkach samorządu terytorialnego jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2021 poz. 305 z późn. zm.).

DOCHODY BUDŻETU

Dochody budżetu Miasta Węgrowa na przestrzeni analizowanych lat wzrosły o 37,50%, z czego dochody majątkowe wzrosły o 436,38%, a dochody bieżące o 26,55%. W okresie tym, udział dochodów bieżących zmniejszył się o 0,08 p. proc. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość Miasto ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej, co w dłuższym okresie zwiększa bazę podatkową.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury dochodów w budżecie Miasta Węgrowa w latach 2016-2020.

Tabela 37. Struktura dochodów majątkowych i bieżących w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	zł	55 234 003,81	58 865 290,39	67 265 483,29	72 872 029,51	75 944 427,76
Dochody majątkowe ogółem	zł	1 475 032,82	878 115,03	5 505 957,45	6 852 348,54	7 911 725,63
Udział w dochodach ogółem	%	2,67%	1,49%	8,19%	9,40%	10,42%
Dochody bieżące ogółem	zł	53 758 970,99	57 987 175,36	61 759 525,84	66 019 680,97	68 032 702,13
Udział w dochodach ogółem	%	97,33%	98,51%	91,81%	90,60%	89,58%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Miasta Węgrowa za lata 2016-2020

WYDATKI BUDŻETU

Wydatki budżetu Miasta Węgrowa w 2020 r. wzrosły o 57,02%, w porównaniu z 2016 r., z czego wydatki majątkowe zwiększyły się o 236,55%, a wydatki bieżące wzrosły o 37,33%. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano wzrost udziału wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury wydatków w budżecie Miasta Węgrowa w latach 2016-2020.

Tabela 38. Struktura wydatków majątkowych i bieżących w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki ogółem	zł	50 757 272,00	56 795 686,76	69 474 269,04	66 782 935,38	79 699 405,98
Wydatki majątkowe ogółem	zł	5 016 868,81	8 327 142,86	18 682 749,63	7 645 357,02	16 884 522,77
Udział w wydatkach ogółem	%	9,88%	14,66%	26,89%	11,45%	21,19%
Wydatki bieżące ogółem	zł	45 740 403,19	48 468 543,90	50 791 519,41	59 137 578,36	62 814 883,21
Udział w wydatkach ogółem	%	90,12%	85,34%	73,11%	88,55%	78,81%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Miasta Węgrowa za lata 2016-2020

NADWYŻKA OPERACYJNA

Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi, co oznacza, że Miasto ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę zadłużenia.

Tabela 39. Nadwyżka operacyjna w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody bieżące	zł	53 758 970,99	57 987 175,36	61 759 525,84	66 019 680,97	68 032 702,13
Wydatki bieżące	zł	45 740 403,19	48 468 543,90	50 791 519,41	59 137 578,36	62 814 883,21
Nadwyżka operacyjna	zł	8 018 567,80	9 518 631,46	10 968 006,43	6 882 102,61	5 217 818,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Miasta Węgrowa za lata 2016-2020

Na podstawie informacji z wykonania budżetu, należy zauważyć, że Miasto Węgrów spełnia wymogi wynikające z przepisu art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych dotyczące spełnienia dopuszczalnego wskaźnika zadłużenia, jak również wykonane dochody bieżące były we wszystkich ww. latach wyższe od wykonanych wydatków bieżących.

WYNIK BUDŻETU

W tabeli poniżej przedstawiono wysokość wydatków budżetowych na tle dochodów, obrazując tym samym wynik budżetowy. W latach 2016, 2017 i 2019 Miasto Węgrów wypracowało nadwyżkę budżetową. Natomiast w roku 2018 i 2020 realizacja budżetu Miasta Węgrowa zakończyła się deficytem.

Tabela 40. Wynik budżetu w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody budżetowe ogółem	zł	55 234 003,81	58 865 290,39	67 265 483,29	72 872 029,51	75 944 427,76
Wydatki budżetowe ogółem	zł	50 757 272,00	56 795 686,76	69 474 269,04	66 782 935,38	79 699 405,98
Wynik budżetowy	zł	4 476 731,81	2 069 603,63	-2 208 785,75	6 089 094,13	-3 754 978,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania budżetu Miasta Węgrowa za lata 2016-2020

Polityka inwestycyjna Miasta Węgrowa polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym. Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym, dlatego też środki te stanowią niewątpliwe wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie: ze źródeł krajowych oraz ze źródeł unijnych. Miasto Węgrów aplikuje o środki zewnętrzne, pozyskując je na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej. Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych.

Ze względu na ograniczone możliwości finansowe, nie każda inwestycja jest finansowana ze środków własnych. Część inwestycji współfinansowanych jest z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnych dotacji, wymagają poniesienia przez Miasto określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Miasta Węgrowa wynika z tego, że wykorzystuje ona szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia jej rozwoju.

Źródłem największych wydatków Miasta jest jednak realizacja zadań własnych z zakresu oświaty i prognozuje się, że w przyszłych latach to właśnie ta działalność jednostek samorządu lokalnego na szczeblu lokalnym będzie generowała również najwyższe wydatki. Wzrost wydatków na oświatę nie wpływa korzystnie na planowanie inwestycji, bowiem środki, które jednostka samorządu terytorialnego mogłaby przeznaczyć na działania inwestycyjne i rozwój infrastruktury technicznej, będą musiały zostać zapewnione w budżecie na realizację zadań z zakresu oświaty.

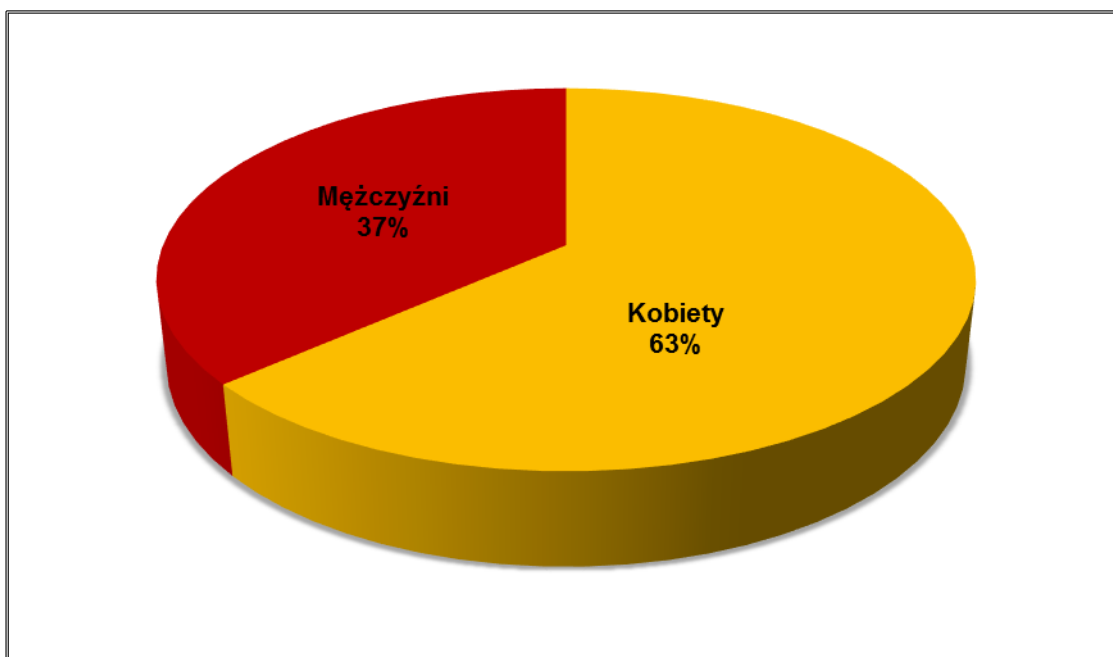
5. Analiza potencjału jakości życia i wyniki badania ankietowego

W celu pogłębienia diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Węgrowa przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu rozpoznanie rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych oraz wizji rozwoju na najbliższe lata. Formularz ankietowy składał się z 4 pytań, w tym dwóch pytań zamkniętych oraz dwóch pytań otwartych. Pytania dotyczyły oceny realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych oraz społecznych, obecnej oraz przyszłej sytuacji społeczno-gospodarczej, najistotniejszych problemów do rozwiązania oraz atutów Węgrowa, które można wykorzystać w przyszłości.

Badanie ankietowe prowadzone było od 03.11.2021 r. do 01.12.2021 r. Ankietę można było wypełnić elektronicznie za pomocą utworzonego formularza internetowego. Ponadto ankieta była dostępna w siedzibie Urzędu Miejskiego w Węgrowie oraz w serwisie internetowym Urzędu Miejskiego.

Ankietę wypełniło 115 osób. Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 63%, a udział mężczyzn wyniósł 37%.

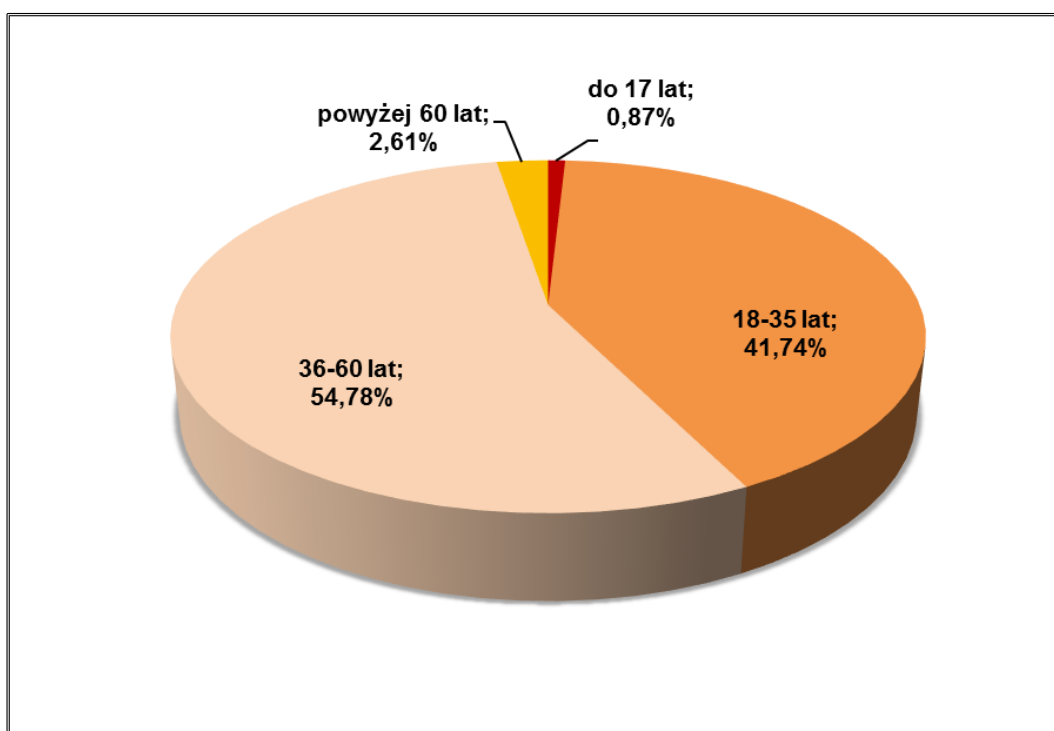
Wykres 10. Ankietowani według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-60 lat (54,78%), kolejną grupą były osoby w przedziale wiekowym 18-35 lat (41,74%), a następnie osoby powyżej 60 lat (2,61%) oraz do lat 17 (0,87%).

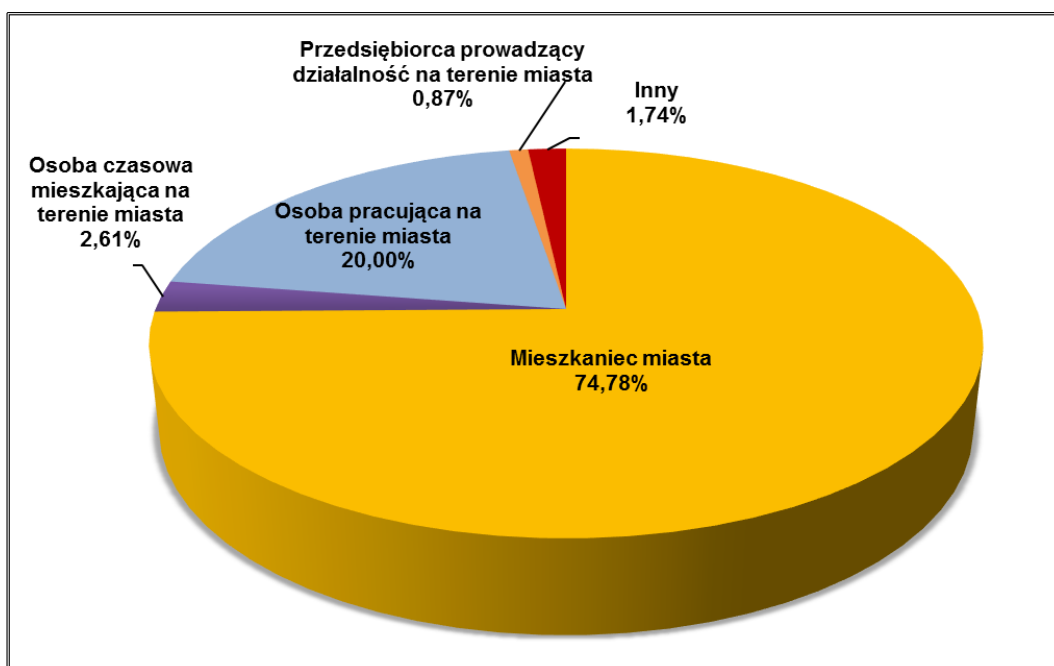
Wykres 11. Ankietowani według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największą część respondentów stanowili mieszkańcy miasta (74,78%). W ankietyzacji wzięły również udział osoby pracujące na terenie miasta (20,00%), osoby czasowo mieszkające na terenie miasta (2,61%), przedsiębiorcy prowadzący działalność na obszarze Węgrowa (0,87%) oraz inni ankietowani (1,74%).

Wykres 12. Podział interesariuszy wg formy życia społecznego

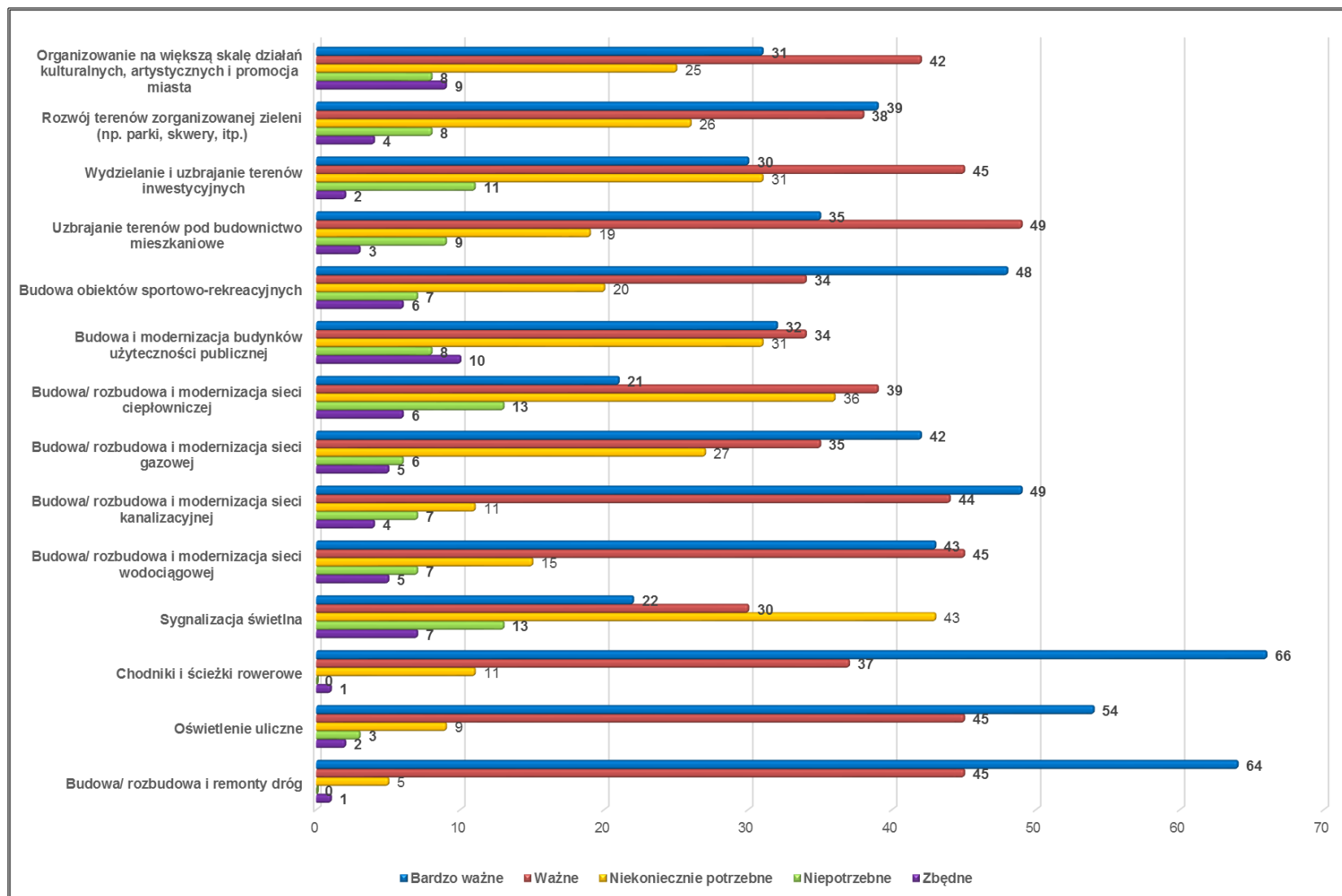
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Na pytania dotyczące oceny ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych na terenie Węgrowa, zdecydowana większość ankietowanych stwierdziła, że wszystkie inwestycje są ważne lub bardzo ważne.

Za najmniej ważne, obecnie mieszkańcy uznali budowę i modernizację budynków użyteczności publicznej (15,36% negatywnych ocen) oraz organizowanie na większą skalę działań kulturalnych, artystycznych i promocję miasta (13,85% negatywnych ocen).

Do najważniejszych inwestycji na terenie Węgrowa mieszkańcy zaliczyli natomiast inwestycje dotyczące chodników i ścieżek rowerowych (11,46% pozytywnych ocen), budowę/rozbudowę dróg (11,11% pozytywnych ocen) oraz inwestycje dotyczące oświetlenia ulicznego (9,38% pozytywnych ocen).

Wykres 13. Ocena ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pytaniu drugim, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, które z podanych stwierdzeń charakteryzują miasto obecnie, a które powinny charakteryzować Węgrów w przyszłości.

Do czterech określić najlepiej charakteryzujących Węgrów obecnie ankietowani zaliczyli:

- Miasto bezpieczne,
- Miasto położone w atrakcyjnym miejscu,
- Miasto atrakcyjne dla mieszkańców,
- Miasto atrakcyjne dla turystów.

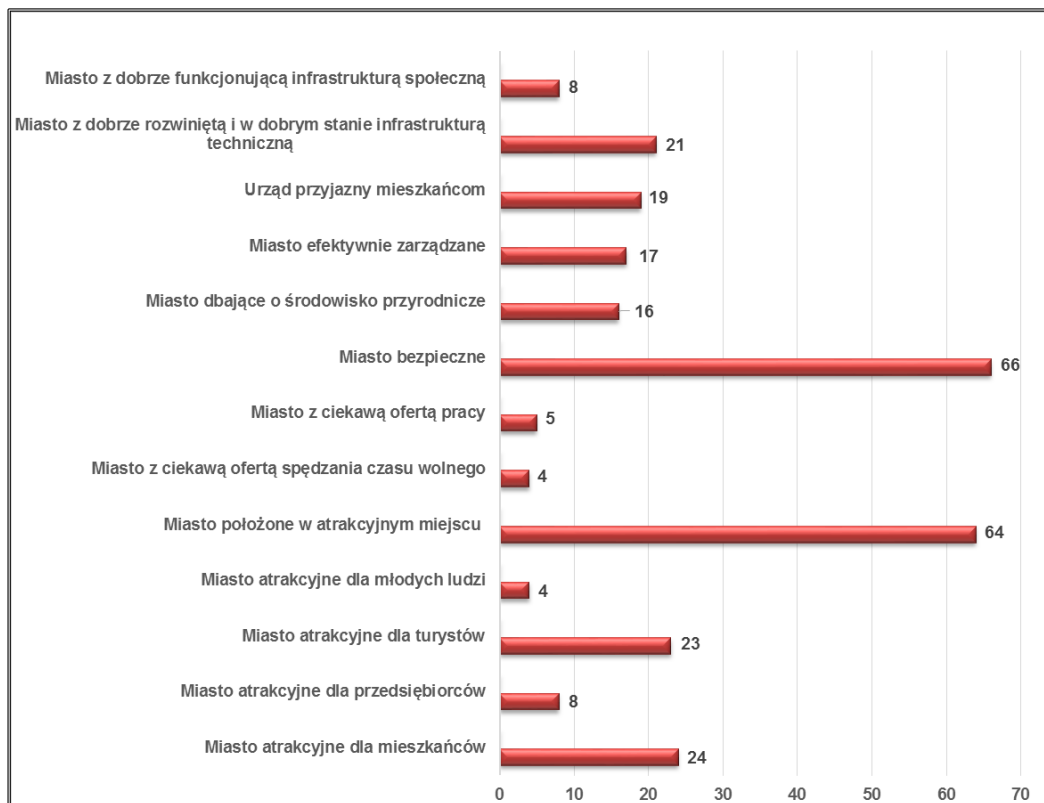
Wśród czterech stwierdzeń najmniej charakteryzujących miasto obecnie znalazły się:

- Miasto z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego,
- Miasto atrakcyjne dla młodych ludzi,
- Miasto z ciekawą ofertą pracy,
- Miasto atrakcyjne dla przedsiębiorców.

Natomiast do czterech stwierdzeń, które powinny charakteryzować Węgrów w przyszłości, ankietowani zaliczyli:

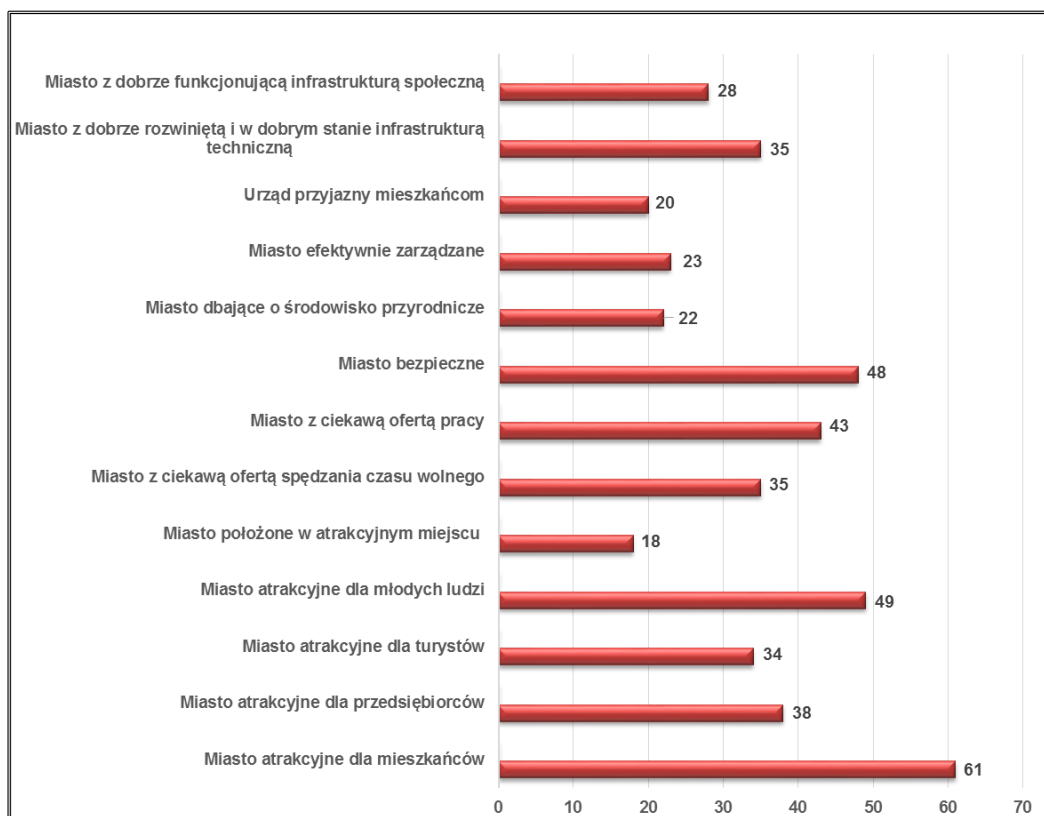
- Miasto atrakcyjne dla mieszkańców,
- Miasto atrakcyjne dla młodych ludzi,
- Miasto bezpieczne,
- Miasto z ciekawą ofertą pracy.

Wykres 14. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej charakteryzują Węgrów obecnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Wykres 15. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej powinny charakteryzować Węgrów w przyszłości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pytaniu trzecim, wśród najbardziej istotnych problemów do rozwiązania na terenie Węgrowa ankietowani zaliczyli:

- zbyt mało miejsc rekreacyjno-sportowych (brak basenu, brak kręgielni, brak odpowiednio zorganizowanej hali/stadionu sportowego, brak efektywnie zagospodarowanych terenów zielonych oraz stref rekreacji dla dzieci i młodzieży, brak tras do biegania nad zalewem Węgrowskim);
- zbyt mało ścieżek pieszo-rowerowych;
- brak infrastruktury kolejowej;
- brak miejskiej wypożyczalni rowerów;
- brak mieszkań miejskich/komunalnych pod wynajem;
- ograniczony dostęp do lekarzy i specjalistów;
- zbyt wysokie ceny za odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców;
- ograniczony dostęp do Urzędu Miejskiego w Węgrowie;
- brak warunków zachęcających do tworzenia się nowych przedsiębiorstw na terenie miasta (zbyt mało ofert pracy);
- brak infrastruktury technicznej na terenach rozbudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (wodociąg, kanalizacja, drogi w złym stanie technicznym lub nieutwardzone);
- brak terenów przygotowanych pod zabudowę wielorodzinną;
- ograniczona liczba miejsc dla dzieci w miejskim żłobku oraz brak dofinansowania z budżetu Miasta pobytu dzieci w prywatnych żłobkach;
- zbyt mało imprez, wydarzeń promujących Węgrów;
- stagnacja miasta (brak atrakcyjnej oferty zajęć dla dzieci i młodzieży, niewystarczająca do potrzeb oferta WOK);
- zły stan infrastruktury okołodrogowej (niewystraszające oświetlenie uliczne i kanalizacja deszczowa);
- potrzeba udrożnienia rowów melioracyjnych, co powoduje podtopienia oraz zalewanie ulic opadami atmosferycznymi;
- niewystarczająca infrastruktura techniczna (zły stan nawierzchni ulic, występowanie nieutwardzonych dróg, potrzeba rozbudowy sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej).

W pytaniu czwartym, według ankietowanych do największych obecnych i przyszłych atutów miasta, które decydują o jego obecnej atrakcyjności i które mogłyby stać się szansą dla jego przyszłego rozwoju, zaliczyć należy:

- położenie miasta w dolinie rzeki Liwiec;
- atrakcyjna lokalizacja blisko większych miast, m.in.. Warszawy i Siedlec, przy drodze krajowej nr 62 oraz drodze wojewódzkiej Warszawa-Węgrów;

- tereny przyległe do granic administracyjnych miasta Węgrowa, mogące być wykorzystane pod inwestycje;
- tereny atrakcyjne inwestycyjnie na terenie miasta;
- ciekawie zagospodarowany rynek, zwiększający atrakcyjność turystyczną miasta;
- poczucie bezpieczeństwa i spokoju w mieście;
- historia i zabytki miasta, będące atrakcją turystyczną;
- przemysł meblowy, metalowy - duża ilość miejsc pracy;
- walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta i jego okolic;
- zalew Węgrowski będący atrakcją turystyczno-rekreacyjną miasta.

6. Analiza SWOT – podsumowanie diagnozy

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Węgrowa, które w pozytywny sposób wyróżniają miasto spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych.
- **SZANSE** – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane, jako bariery dla rozwoju Węgrowa, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Celem analizy SWOT jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Miasto Węgrów podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność. Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi miasta (tzw. **szanse i mocne strony**).

Poniżej przedstawiono tabele w poszczególnych sferach działalności, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na jej dalszy rozwój.

Tabela 41. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Atrakcyjne położenie geograficzne przy DK nr 62 oraz dróg wojewódzkich blisko miasta Warszawa i Siedlce; Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej; Rozbudowa mieszkalnictwa jednorodzinnego na terenie miasta; Zagospodarowanie rynku stanowiące atrakcyjność turystyczną miasta; Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego; Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; Brak dużych zakładów przemysłowych na obszarze miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; Budynki wielorodzinne oraz we wspólnotach mieszkaniowych posiadające przestarzałe lub nieekologicznie źródła ciepła, powodujące niską emisję; Brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe); Zaśmiecanie ulic; Niewystraczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery). Brak odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych przy rzece i Zalewie Węrowskim.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców, Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi; Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych miasta; Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-turystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Liwiec; Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; Powstawanie „dzikich” wysypisk; Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców miasta; • Osiedlanie się na terenie miasta młodych ludzi; • Podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych; • Poczucie bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców miasta; • Organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie miasta; • Funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie miasta, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoja podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierne środowisko lokalnej młodzieży. • Malejący przyrost naturalny; • Ujemne saldo migracji; • Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; • Niewystarczająca działalność promocyjna miasta.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Napływ nowych mieszkańców; • Nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; • Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; • Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; • Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; • Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia, • Występowanie terenów inwestycyjnych na terenie miasta (Podstrefa Węgrów). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych, • Stan techniczny lokali użytkowych stanowiący barierę lokalizacji w nich usług gospodarczych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie na terenie miasta nowych zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze w kraju; • Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Droga krajowa nr 62 oraz sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie miasta; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg; • Funkcjonująca sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa na terenie miasta; • Zadowalający stan sieci elektroenergetycznej; • Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie miasta; • Funkcjonowanie miejskiej oczyszczalni ścieków; • Uporządkowany system gospodarki odpadami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadowalający stan techniczny części dróg na terenie miasta wraz z infrastrukturą towarzyszącą (kanalizacja deszczowa, melioracje, oświetlenie uliczne). • Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych i chodników; • Niewystarczająco rozbudowana sieć gazowa; • Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru miasta; • Występowanie przerw w dostawach prądu głównie podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych; • Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; • Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; • Rozwój szybkiego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; • Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej; • Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; • Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie wielu organizacji i stowarzyszeń pozarządowych; • Funkcjonowanie Spółdzielni Socjalnej „Węgrowianka” zatrudniającej osoby o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; • Funkcjonowanie instytucji kultury na terenie miasta; • Funkcjonowanie miejskiego żłobka na terenie miasta; • Dostęp do szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego na terenie miasta; • Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, • Dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż miejska, straż pożarna). 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; • Niewystarczająca ilość miejsc dla dzieci w miejskim żłobku; • Niedostosowanie w pełni placówek przedszkolnych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, • Ograniczony dostęp do służby zdrowia na terenie miasta; • Niewystarczająca do zgłaszanych potrzeb mieszkańców oferta Węgrowskiego Ośrodka Kultury, • Potrzeba modernizacji lub doposażenia instytucji kultury na terenie miasta, • Brak mieszkań chronionych dla osób starszych lub niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny (w szczególności zwiększenie miejsc w żłobkach i przedszkolach); • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; • Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące koszty inwestycji; • Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; • Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie i na świecie; • Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych miastach; • Depopulacja ludności w mieście.

Źródło: Opracowanie własne

7. Wnioski z diagnozy obrazujące portret miasta

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Węgrowa:

- Węgrów jest prężnym ośrodkiem administracyjnym, oświatowym, kulturalnym i gospodarczym regionu. Na terenie miasta zlokalizowane są siedziby władz samorządowych Miasta Węgrowa i Gminy Liw oraz władz powiatu węgrowskiego, a także placówki oświatowe szczebla podstawowego i ponadpodstawowego oraz liczne instytucje kulturalne i organizacje pozarządowe. Węgrów pełni w powiecie główną rolę ośrodka pracy, jaki i zaopatrzenia dla okolicznych miejscowości i miejsca zbytu dla produktów rolnych;
- atrakcyjna lokalizacja Miasta Węgrowa przy drodze krajowej nr 62 blisko miasta Warszawa i Siedlce, a także istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta oraz okolicznych miejscowości sprzyjają rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, w tym budownictwa jednorodzinnego. Znajduje to odzwierciedlenie w rosnącej liczbie mieszkań

- i ich powierzchni w ostatnich latach. Brak jednak kompleksowego wyposażenia terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe) oraz wystarczającej ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery), które obniżają atrakcyjność osiedleńczą Węgrowa;
- wystarczający poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż miejska, straż pożarna), skutkujący poczuciem bezpieczeństwa i spokoju w opinii publicznej mieszkańców Węgrowa, co zwiększa atrakcyjność mieszkaniową miasta;
 - występowanie w granicach administracyjnych Węgrowa form ochrony przyrody zgodnych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (m.in. Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszary Natura 2000), co stanowi walor rekreacyjno-turystyczny, ale również ograniczenie lokalizacji niektórych działalności gospodarczych, mogących znacząco oddziaływać na obszary chronione. Formy ochrony przyrody występują w zachodniej i południowo-wschodniej części miasta;
 - zgodny z tendencją ogólnokrajową postępujący proces starzenia się społeczeństwa Węgrowa, charakteryzujący się wzrostem w ostatnich latach ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadkiem populacji w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców mogą pociągać za sobą problemy dotyczące sukcesywnego i silnego wzrostu liczebności osób starszych. Te z kolei mogą skutkować nasileniem się problemów społecznych, dotyczących osoby starsze, wzrostem wydatków budżetowych w zakresie opieki społecznej oraz problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich;
 - spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie Węgrowa o 48% w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 (dane GUS), świadczący o poprawie sytuacji środowiskowo-materialnej mieszkańców. W Węgrowie funkcjonują instytucję pomocy społecznej (m.in. Centrum Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Uzależnień), które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązywanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoja podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują;
 - rolniczo-przemysłowy charakter gospodarki miasta, w której dominuje przetwórstwo rolno - spożywcze oraz produkcja materiałów budowlanych, mebli i części do maszyn. Ponadto na terenie Węgrowa działa wiele podmiotów gospodarczych i usługowych, produkcyjnych, budowlanych oraz związanych z handlem i małą gastronomią;

- istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe Węgrowa i okolicznych miejscowości oraz cenne zabytki i tradycje kulturowe stanowią warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej miasta, jednak działalność turystyczna nie stanowi jeszcze w jego gospodarczej strukturze istotnego elementu;
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Węgrowa w ostatnich latach. Według klas wielkości podmiotów gospodarczych w 2020 r. dominowały mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników (93,80% wszystkich podmiotów gospodarczych). Wzrost liczby podmiotów gospodarczych przyczynił się do spadku bezrobocia na terenie Węgrowa oraz do wzrostu wpływów do budżetu Miasta z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT);
- wydzielone w północnej części miasta przy DK nr 62 tereny inwestycyjne w ramach Podstrefy Węgrów, zwiększające atrakcyjność inwestycyjną miasta. Obszar ten składa się z dwóch kompleksów o pow. ok. 15 ha każdy. Ponadto w zależności od potrzeb inwestora istnieje możliwość wydzielenia działki inwestycyjnej o powierzchni min. 2 000 m². Obecnie funkcję zarządzającego obszarem wspierania nowych inwestycji na terenie Węgrowa pełni Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., która jest właściwa do wydawania decyzji o wsparciu nowej inwestycji na tym obszarze. Decyzje te uprawniają przedsiębiorców do skorzystania z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego (PIT lub CIT) nawet do 70% wartości zainwestowanego kapitału, pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów ilościowych i jakościowych nowej inwestycji.

8. Analiza potencjałów, barier i potrzeb rozwojowych miasta

8.1 Potencjał Węgrowa

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Węgrowa zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie dla mieszkańców miasta.

Do głównych atutów Węgrowa, świadczących o jego potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi miasto dysponuje):
 - atrakcyjne położenie geograficzne przy DK nr 62 oraz dróg wojewódzkich blisko miasta Warszawa i Siedlce,
 - walory naturalne i krajobrazowe w granicach administracyjnych Węgrowa dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej:
 - grunty leśne (18,1% lesistość miasta - dane GUS),

- doliny rzek: Liwca, Czerwonki i Ady,
 - formy ochrony przyrody zgodne z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka - PLH140032, Obszar Natura 2000 Dolina Liwca - PLB140002, pomnik przyrody),
 - dobra jakość powietrza atmosferycznego zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020,
 - graniczący z miastem Zalew Węgrowski (gmina Liw) stanowiący miejsce rekreacyjno-turystyczne dla mieszkańców Węgrowa i okolic. Nad zalewem znajduje się strzeżone kąpielisko ze strefą do pływania, molo oraz trzy stawy rybne, a także szereg atrakcji rekreacyjnych usytuowanych wzdłuż zalewu, takich jak m. in. ścieżki rowerowe, place zabaw i boiska sportowe,
 - liczne szlaki turystyczne wiodące przez Węgrów i okoliczne tereny,
 - bogata historia, cenne zabytki i tradycja kulturowa Węgrowa. Zabytki Węgrowa posiadają rangę krajową, a nawet europejską, jak np. fresk "Kościół Triumfujący" na kopule kościoła poreformackiego, jedyne zachowane malowidło kopułowe Michała Anioła Palloniego,
 - historyczni architekci związani z Węgrowem: Tylman z Gameren, Karol Ceroni, Jan Reisner.
 - znakomici historyczni artyści, którzy zostawili swoje dzieła w Węgrowie, m.in: Michał Anioł Palloni, Szymon Żędzian, Andrzej Schluter, Andrzej Mackensen Młodszy, Jan Gotfryd Schlaubitz, Michał Wittwerk, Franciszek Smuglewicz, Szymon Czechowicz, Jan Niezabitowski,
 - ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców oraz osiedlanie się na terenie miasta ludzi młodych, co zapewnia obecnie oraz w niedalekiej przyszłości aktywne na rynku pracy zasoby ludzkie);
- b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez Węgrów):
- siedziba władz samorządowych Miasta Węgrowa i Gminy Liw oraz władz powiatu węgrowskiego,
 - ciekawe zagospodarowanie Rynku Mariackiego stanowiące atrakcyjność turystyczną miasta,
 - zagospodarowane tereny zielone obejmujące zieleńce, zieleń uliczną i osiedlową oraz park spacerowo-wypoczynkowy,
 - bogate zaplecze sportowo-rekreacyjne,

- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, które ograniczają emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
- prowadzona promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Miasta,
- dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż miejska, straż pożarna), który budzi poczucie bezpieczeństwa i spokoju w opinii publicznej wśród mieszkańców miasta,
- organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie miasta,
- funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie miasta, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoją podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują,
- działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz infrastruktury towarzyszącej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, oznakowanie dróg),
- występowanie terenów inwestycyjnych na terenie miasta (Podstrefa Węgrów), zwiększających atrakcyjność inwestycyjną miasta,
- funkcjonująca sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa na terenie miasta zwiększająca atrakcyjność osiedleńczą i gospodarczą Węgrowa,
- funkcjonowanie wielu organizacji i stowarzyszeń pozarządowych oraz instytucji kultury,
- dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego,
- rozwijająca się sieć internetowa,
- Odlewnia Dzwonów Braci Kruszkewskich działająca od połowy XIX wieku.

Potencjał rozwojowy Węgrowa opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach i produktach przyrodniczo-krajobrazowych, historycznych i kulturowych miasta.

8.2 Bariery i potrzeby rozwojowe miasta

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój Miasta Węgrowa. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwiązująca problem.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Węgrowa określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe miasta, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Tabela 46. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Węgrowa

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
<ul style="list-style-type: none"> • trudności na rynku mieszkaniowym (niska podaż mieszkań dostępnych cenowo, brak mieszkań komunalnych oraz miejskich na wynajem), • brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe), • niewystarczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery), • niewystarczająca oferta kulturalna i sportowa dostosowana dla młodych ludzi, • brak miejsc pracy na terenie Węgrowa dla osób o wysokich kwalifikacjach, • szkolnictwo średnie niedostosowane do lokalnych ofert pracy, • brak placówek oświatowych pomaturalnych, • niewystarczająca liczba placówek dla dzieci do lata 3, • niedostosowanie w pełni placówek przedszkolnych dla dzieci niepełnosprawnych. 	<p>Starzenie się społeczeństwa (spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby mieszkań komunalnych oraz miejskich na wynajem, • zwiększenie wyznaczonych obszarów pod budownictwo wielorodzinne, • utworzenie mieszkań chronionych dla osób starszych lub niepełnosprawnych, • kompleksowe wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe), • efektywne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery). • dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb młodych ludzi, • modernizacja lub doposażenie instytucji kultury na terenie miasta, • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta, • dostosowanie szkolnictwa średniego do lokalnych ofert pracy, • ułatwienie dostępu do placówek oświatowych pomaturalnych, • zwiększenie miejsc w istniejących placówkach dla dzieci do lat 3 lub wprowadzenie instrumentów zachęty do tworzenia się nowych placówek w tym zakresie, • dostosowanie w pełni placówek przedszkolnych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, • zniesienie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom starszym oraz niepełnosprawnym, • zwiększanie oferty aktywizacyjnej dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wymiar gospodarczy		
<ul style="list-style-type: none"> • brak kapitału przedsiębiorstw na tworzenie nowych miejsc pracy, • zły stan części dróg lokalnych utrudniających skomunikowanie Węgrowa z dużymi ośrodkami gospodarczymi, • występowanie obszarów prawnie chronionych ograniczających lokalizację niektórych działalności gospodarczych potencjalnie oddziałujących na obszary chronione, • niewielka powierzchnia wyznaczonych i atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, • stan techniczny lokali użytkowych stanowiący barierę lokalizacji w nich usług gospodarczych, • skomplikowane i długotrwałe procedury formalne zniechęcające do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (zmieniające się przepisy prawne, wysokie koszty pracy oraz podatki), • niska siła nabywcza mieszkańców wynikająca z wysokości otrzymywanych wynagrodzeń za pracę, • brak oferty szkół średnich (w tym przede wszystkim szkół zawodowych) dostosowanych do profili działalności lokalnych podmiotów gospodarczych, • niski poziom wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw. 	<p>Niewystarczająco rozwinięty sektor przedsiębiorstw (zbyt mało miejsc pracy, brak ofert pracy dla osób o wysokich kwalifikacjach)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu ułatwienia skomunikowania Węgrowa z dużymi ośrodkami gospodarczymi, • zwiększenie powierzchni atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, • poprawa stanu technicznego lokali użytkowych mogących pełnić funkcje usługowe, • wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, • dostosowanie oferty szkół średnich (w tym przede wszystkim szkół zawodowych) do profili działalności lokalnych podmiotów gospodarczych, • wprowadzenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Wymiar przestrzenny		
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny stopień skanalizowania obszaru miasta, • ryzyko przedostawania się nieczystości ciekłych z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych, • brak sieci ciepłowniczej (niska emisja powstała w wyniku spalania wysokoemisyjnych paliw opałowych), • budynki wielorodzinne oraz we wspólnotach mieszkaniowych posiadające przestarzałe lub nieekologiczne źródła ciepła, 	<p>Zanieczyszczenie środowiska naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej, • budowa scentralizowanego systemu ciepłowniczego (ograniczenie niskiej emisji), • zwiększenie instrumentów wspierających wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych i wspólnotach mieszkaniowych, • zwiększenie świadomości ekologicznej w zakresie spalania paliw wysokoemisyjnych oraz odpadów,

<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający stopień świadomości ekologicznej w zakresie spalania paliw wysokoemisyjnych oraz odpadów, • niewystarczający stopień wykorzystywania odnawialnych źródeł energii przez właścicieli prywatnych nieruchomości, • dewastacje obszarów chronionych, • zaśmiecanie ulic. 		<ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie na szerszą skalę instrumentów zachęcających do montażu odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli nieruchomości, • zwiększenie patroli policyjnych i straży miejskiej na obszarach chronionych zagrożonych dewastacją, • zwiększenie ilości ogólnodostępnych śmietników ulicznych.
<ul style="list-style-type: none"> • brak spójnej i długofalowej strategii promocyjnej, • brak efektywnie zagospodarowanych atrakcji rekreacyjno-turystycznych, • brak infrastruktury rekreacyjnej dostosowanej do różnych grup wiekowych, • występowanie na obszarów wymagających rewitalizacji. 	Niewykorzystanie w pełni zasobów przyrodniczo-krajobrazowych pod względem atrakcyjności osiedleńczej i rekreacyjno-turystycznej Węgrowa	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrożenie spójnej i długofalowej strategii promocyjnej, • zagospodarowanie zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców i turystów atrakcji rekreacyjno-turystycznych, • budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup wiekowych, • opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Węgrowa oraz danych zawartych w „Raporcie diagnostycznym. Portret partnerstwa. Razem dla rozwoju Doliny Liwca”

Obszarami o najmocniejszym potencjale rozwoju Miasta Węgrowa są jego zasoby przyrodniczo-krajobrazowe, historyczne oraz kulturowe, a także wysokie poczucie bezpieczeństwa i spokoju mieszkańców. Położenie Węgrowa przy DK nr 62 blisko Warszawy i Siedlec stanowi o jego atrakcyjności pod względem mieszkalnictwa, jak i lokowania działalności gospodarczej. Konieczne jest jednak podjęcie dalszych działań szczególnie w obszarach rynku pracy i wsparcia lokalnej przedsiębiorczości (szczególnie osób młodych), a także rozwoju kapitału społecznego poprzez edukację, integrację społeczną i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjno-sportowych.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1. Liczba ludności w Węgrowie w latach 2016-2020.....	4
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w Węgrowie w latach 2016-2020.....	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności Węgrowa w latach 2016-2020.....	5
Tabela 4. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w Węgrowie	6
Tabela 5. Saldo migracji w Węgrowie na przestrzeni lat 2016-2020	7
Tabela 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie miasta Węgrowa w latach 2016-2020	9
Tabela 7. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w Węgrowie w latach 2017-2019 (zestawy standardowe)	10
Tabela 8. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół w Węgrowie, powiatu węgrowskiego i województwa mazowieckiego w roku 2019, 2020 i 2021	11
Tabela 9. Grupy artystyczne, koła, kluby i sekcje w Węgrowie w latach 2016-2020	14
Tabela 10. Imprezy kulturalne w Węgrowie na przestrzeni lat 2016-2020	14
Tabela 11. Księgozbiór biblioteki, liczba czytelników i wypożyczeń księgozbioru	16
Tabela 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie Węgrowa w latach 2016-2020.....	20
Tabela 13. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020.....	21
Tabela 14. Opieka zdrowotna w Węgrowie w latach 2016-2020	23
Tabela 15. Frekwencja wyborcza na terenie Węgrowa w latach 2014-2020	24
Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Węgrowie	29
Tabela 17. Liczba podmiotów w Węgrowie wg klas wielkości w latach 2016-2020	32
Tabela 18. Wpływy do budżetu Miasta Węgrowa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na przestrzeni lat 2017-2020	34
Tabela 19. Bezrobocie na terenie Węgrowa w latach 2016-2020.....	34
Tabela 20. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku Węgrowie w latach 2016-2020	35
Tabela 21. Użytkowanie gruntów rolnych na terenie Węgrowa	37
Tabela 22. Lasy i grunty leśne na terenie Węgrowa	39
Tabela 23. Tereny zielone na obszarze Węgrowa	40
Tabela 24. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie Węgrowa.....	44
Tabela 25. Położenie miasta Węgrowa wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	46
Tabela 26. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.	48
Tabela 27. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	48
Tabela 28. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie Węgrowa w latach 2016 - 2020.....	50
Tabela 29. Zabudowa mieszkaniowa na terenie Węgrowa w latach 2016 - 2020	50
Tabela 30. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na terenie Węgrowa w latach 2016-2020.....	51
Tabela 31. Infrastruktura kanalizacyjna miasta Węgrowa w latach 2016-2020	52
Tabela 32. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Węgrowa w latach 2016-2020.....	52
Tabela 33. Informacje dotyczące oczyszczalni ścieków w Węgrowie w latach 2016-2020	53
Tabela 34. Infrastruktura wodociągowa Węgrowa w latach 2016-2020.....	54
Tabela 35. Sieć gazowa na terenie Węgrowa w latach 2016-2020	55
Tabela 36. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie Węgrowa w [kg] – dane z bazy azbestowej grudzień 2021 r.....	59
Tabela 37. Struktura dochodów majątkowych i bieżących w latach 2016-2020	61
Tabela 38. Struktura wydatków majątkowych i bieżących w latach 2016-2020.....	62
Tabela 39. Nadwyżka operacyjna w latach 2016-2020	62
Tabela 40. Wynik budżetu w latach 2016-2020	63
Tabela 41. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	73
Tabela 42. Analiza SWOT – społeczeństwo	74
Tabela 43. Analiza SWOT – gospodarka	75
Tabela 44. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	75
Tabela 45. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	76

Tabela 46. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Węgrowa	81
---	----

Wykres 1. Liczba ludności w Węgrowie w latach 2016-2020.....	5
Wykres 2. Udział poszczególnych grup ekonomicznych Węgrowa w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020.....	6
Wykres 3. Przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2016-2020	7
Wykres 4. Saldo migracji w Węgrowie w latach 2016-2020.....	8
Wykres 5. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020.....	21
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD 2007) w 2020 r. w Węgrowie	31
Wykres 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców na terenie Węgrowa, powiatu węgrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju w latach 2016-2020.....	32
Wykres 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie Węgrowa, powiatu węgrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju	33
Wykres 9. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w Węgrowa w latach 2016-2020	35
Wykres 10. Ankietowani według płci	65
Wykres 11. Ankietowani według wieku	66
Wykres 12. Podział interesariuszy wg formy życia społecznego	66
Wykres 13. Ocena ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych	68
Wykres 14. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej charakteryzują Węgrów obecnie	70
Wykres 15. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej powinny charakteryzować Węgrów w przyszłości.....	70

Rysunek 1. Położenie miasta Węgrowa na tle powiatu węgrowskiego i województwa mazowieckiego	36
Rysunek 2. Lokalizacja obszarów ochrony na terenie miasta Węgrowa	41
Rysunek 3. Usytuowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Węgrowa	57